

klimop^{*}

Kwartaaltijdschrift van Natuur.koepel vzw
jaargang 34 nummer 4
oktober – november – december 2024

natuur.koepel
zuid-west-vlaanderen

I N H O U D

5	OPSTAPJES
6	NATUUR.KOEPEL <i>Natuurverenigingen van belang voor gemeenten</i>
10	NATUUR.KOEPEL <i>Dat de boeren niet genoeg verdienen, dat is de schuld van eum... Natuurpunt</i>
12	BIOBOEREN <i>Grond voor biobloemen "Lent"</i>
15	NATUUR.KOEPEL <i>Over koeien, schapen en ezels</i>
18	DNA VAN DE BRAMENPLUKKER <i>De kwartelkoning te rijk</i>
20	NATUUR.KIDS <i>Verrassende visjes</i>
22	MILIEU EN BEDRIJVEN <i>"EKOPAK maakt werk van WaaS: Water-as-a-Service"</i>
24	NATUUR.KOEPEL <i>Natuurinbreuk in Anzegem bestraft</i>
25	ZOOGDIERENWERKGROEP <i>Vleermuisliefde</i>
26	VOGELWERKGROEP <i>40 jaar trektellen</i>
29	TRAGE WEGEN WANDELING <i>In het voetspoor van de pastoor</i>
32	PLANTENWERKGROEP <i>Nat grasland in Escanaffles</i>
34	KERKUILENWERKGROEP <i>Een niet te meten witheid in de lucht</i>
36	PADDENSTOELENWERKGROEP <i>Onze aardappelbovisten</i>
38	INSECTENWERKGROEP <i>Nachtleven in de stad</i>
40	UIT DE VERENIGINGEN
40	<i>Natuurpunt Avelgem</i>
42	<i>Natuurpunt De Buizerd</i>
43	<i>Natuurpunt De Leiemeersen</i>
45	<i>Natuurpunt De Vlasbek</i>
46	<i>Natuurpunt Zwevegem</i>
49	<i>Natuurpunt Wevelgem</i>
51	ACTIVITEITEN IN DE KIJKER
53	VELT
54	DE GAVERS
55	ACTIVITEITENKALENDER
59	COLOFON

EVEN VOORSTELLEN GEERT DELTOUR EN RIK DEVRIENDT

Rik was leerkracht en Geert schrijnwerker. Allebei zijn ze echte Gullegemnaars en opa van meerdere kleinkinderen. Ze zijn al vele jaren vaste krachten binnen Natuurpunt Wevelgem. Ze delen samen de liefde voor de natuur en het buitenwerken.

Dit onafscheidelijke duo is steeds present op de afdelingsvergaderingen en bij de beheerwerken van afdeling Wevelgem. Geen opdracht is hun te min en het mag gerust lastig zijn: honderden plantgaten boren voor een nieuwe aanplant in de Leievallei? Check! Riet maaien in het Bergelendomein en boomstammen versleuren? Check! Helpen bij de knotacties in natuurgebied de Bankbeek? Check! In de winter gaan ze ook dagelijks de vogelvoederplaats aanvullen in het Bergelendomein, zo kunnen de bezoekers van de kijkhut van dichtbij genieten van het zicht op de vinken, kepen, mezen,... Op dit soort mensen kan je bouwen. Graag meer van dat slag!

HART/D VOOR NATUUR

Met de gemeenteraadsverkiezingen krijgt ieder van ons weer de kans om te stemmen voor meer natuur in zijn of haar gemeente. In Waregem pakken ze het ludiek aan en maken ze via een tifo duidelijk hoe belangrijk de Gaversbeekse Meersen voor hen zijn. Doe jij met de verkiezingen in zicht ook een oproep aan zowel stemmers als politici voor meer natuur?

© Siegfried Desmet
Tekst: Emmanuel
Desmet

VOORWOORD KLIMOP

Beste Klimoplezer,

Deze Klimop valt nog net voor de gemeenteraads- en provinciale verkiezingen in jullie brievenbus. We vinden deze verkiezingen een belangrijk onderwerp voor ons tijdschrift, ondermeer omdat we weten dat ook heel wat politici Klimop lezen. Maar ook via andere acties en kanalen vragen we aandacht voor natuur in het beleid. Misschien heb je onze "natuur in het hart"-actie gezien die eind augustus op 12 plaatsen in de regio werd georganiseerd? Een zoveelste bewijs van de inzet van onze plaatselijke verenigingen. Zonder hen zouden natuur, milieu en landschap zeker minder aandacht krijgen bij de plaatselijke politici en zou er veel minder gerealiseerd worden. Onze vrijwilligers zijn belangrijk, maar zeker ook jullie blijvende lidmaatschap van onze verenigingen!

Onze vrijwilligers zijn momenteel reeds volop bezig met het voorbereiden van de werkingsprogramma's voor 2025. De organisatie van tal van educatieve activiteiten en cursussen vraagt steeds veel inzet van hen. Dit komt bovenop het uitvoeren van beheerwerken, aanplantprojecten en het zoeken naar centen om dit allemaal te betalen. Dit is allemaal van onschatbare waarde voor het behouden en versterken van de biodiversiteit. En dat is nodig, want onze natuur staat onder steeds zwaardere druk door de klimaatcrisis. Dat hebben we deze zomer zelf kunnen ervaren. Er waren onder meer bijzonder weinig vlinders (en vlindersoorten) te zien en dit heeft te maken met de weersextremen (te koud, te warm, te nat, te droog) waardoor vlinders moeilijker hun levenscyclus kunnen afmaken. Ook heel wat andere insectensoorten lieten het afweten. Vele daarvan spelen een rol in de bestuiving van planten en onze voeding. We gaan dus het natuurlijk landschap moeten versterken en hiervoor speciale acties

ondernemen. Dit is één van de opdrachten die de nieuwe regering krijgt vanuit Europa. De fel bevochten natuurherstelwet die finaal toch goedgekeurd is, legt elke lidstaat op om in een periode van 2 jaar een nationaal natuurherstelplan uit te werken dat Europa moet goedkeuren. Ook Vlaanderen zal zijn huiswerk moeten maken en de uitvoering zal elk beleidsniveau aanbelangen. En daarmee zitten we weer bij het belang van die verkiezingen: we hebben nood aan gemotiveerde en bekwame politici die verder durven kijken dan de waan van de dag en die de toekomst van onze kinderen vooropzetten.

Wij willen ook nog graag reclame maken voor onze verkoopactie "Maak het groener". We bieden terug fruitbomen en streekeigen plantgoed aan in allerlei plantpakketten. Heel wat gemeentebesturen (Anzegem, Deerlijk, Harelbeke, Kortrijk, Kuurne, Lendeledede, Menen, Waregem, Wevelgem of Zwevegem) ondersteunen deze actie met een bijdrage van €5 per aankoop voor hun inwoners. Maar ook als je buiten deze regio woont, kan je bestellen, met een korting voor Natuurpunt- en Veltleden. Vergeet niet te bestellen voor 21 oktober via www.maakhetgroener.be.

Wie wil meehelpen aan onze zeer ruime werking kan steeds een telefoontje doen naar onze medewerker Nele Devriendt (0487/644585) op ons secretariaat. Nele zal met plezier luisteren en je wegwijs maken in de vele mogelijkheden en je naar de juiste vrijwilligersgroep begeleiden. Wees welkom!

Kristina Naeyaert, voorzitter

KRISTINA NAEYAERT
VOORZITTER
NATUUR.KOEPEL VZW

QUIZ "NATUUR IN HET HART"

Op 13 december organiseert Natuurpunt Kortrijk in samenwerking met Acta Est Fabula en Touring Wegenhulk de eerste "Natuur in het hart"-quiz (niveau D) ten voordele van onze lokale werking. Schrijf u in en doe mee aan een gevarieerde, algemene kennisquiz voor ploegen van 4 personen, met hier en daar een knipoog naar de natuur rondom ons. Inschrijven kan via kwisnpk@telenet.be of via onderstaande QR-code en ontvang de betalingsgegevens (€25 per ploeg van 4). Reken op een mooie prijzenpot en een toffe avond vol plezier, kennis en kennismaking!

INSCHRIJVING

AFSPRAAK

13 december om 19u.
OC De Troubadour Bissegem,
Vlaswaagplein 3, 8501 Bissegem

VERPAKKINGSVRIJ WINKELEN IN KORTRIJK

ZONDER MEER

BIO ECO FAIR SHOP

Rijselsestraat 51
8500 Kortrijk
www.zonder-meer.be

Open van dinsdag tot en met zaterdag van 9.30 tot 18.

Thuislevering
mogelijk

Doe iets
voor vogels, vlinders, bijen,
bloemen, bomen, oceanen, ...

Doe iets voor de **AARDE**
Doe iets voor **JEZELF**
En doe het vooral **SAMEN**

Klimop
altijd een goeie wegwijzer.

uit sympathie, Peter Callewaert

JOUW

Advertentie HIER?

Contacteer
info@natuurkoepel.be

kringloop winkel

Nieuw is zo PASSÉ!

Er is altijd wel een
kringloopwinkel, geefpunt,
textielcontainer, of
recyclagepark dichtbij.

www.dekringloopwinkel.be

PortemanKijkers.be
SPECIAALZAAK & SITE VOR VERREKIJKERS & TELESCHOPEN

Swarovski - Leica - Zeiss - Kite - Bynolyt - Steiner - Bushnell
Statieven - Loepes - Cameravallen - Digiscoping

Tot 10% op adviesprijs

Optiek Porteman steunt als partner van Natuurpunt
op de Hellebeek in Heuvelland.

Rijselstraat 10 & 12 - IEPER

Volg @Portemankijkers

Test de kijkers
op de Ieperse slechtvalken
in de Porteman-tuin.

Opstapjes

STEFFI DESMET

haar grootste respect gaat naar Moeder Natuur. Professioneel werkt ze als lichaamsgerichte therapeut. In haar vrije tijd vind je haar (als voorzitter) in het voedselbos de Tuin van Adem en Eten in Sint-Denijs, waar ze pure voeding, permacultuur en sociale verbinding integreert.

GELUK IS PAS ECHT ALS HET GEDEELD WORDT

Zowel onze welvaart als ons ziekteverzuim waren nog nooit zo hoog. Contradictorisch zou je denken. Niet als je weet dat het verbondenheid is die ons geluk voor een groot deel bepaalt. Je deel van een groter geheel voelen. Voor gezorgd worden en kunnen zorgen voor. *Happiness is only real when shared.* McCandless (*'Into The Wild'*) moest ervoor sterven in Alaska om het te doorvoelen. Ik voel het hier en nu, tijdens mijn revalidatie van mijn tweede operatie deze zomer. En ik voel het ook zodra ik weer aanwezig ben op de werkdagen in de Tuin van Adem en Eten. Hier kan je je deel voelen van dat grotere geheel. Hier werken én genieten we samen. Niet elk voor zich, maar voor elkaar ... en op die manier ook voor jezelf.

STAN GABRIËL

uit Stasegem, 26 jaar. Een dag niet buiten gekomen, is een dag niet geleefd. Wandelen, lopen, fietsen en sinds kort ook vogels spotten kan hem helemaal bekoren. In zijn lessen aardrijkskunde komt deze ervaring dan ook goed van pas.

HOCUS POCUS HOP

Net zoals velen verliet ik ons Belgenland even tijdens de zomermaanden om de zon en tevens wat verfrissing op te zoeken. Ik ging met mijn vriendin Ymke de Toscaanse Val d'Orcia bezoeken. Prachtige landschappen, machtige cultuur en vooral ook leuke vogelsoorten. Zodra we de auto parkeerden op onze vakantiebestemming, kwam een hop ons met zijn vlinderachtige vlucht welkom heten. Magie! Later bleek dat er een dozijn hopen op het domein verbleven: dagelijks zagen we ze met hun kromme snavel foerageren en een spetterende verfrissing zoeken in de waterpartijtjes. Zalig om die vogels bezig te zien. Na twee weken was de pret uit en was het toch ook leuk om weer thuis te komen. Wat was het eerste wat ik zag op de whatsappgroep van de vogelwerkgroep? Een hop in Ledegem! Een déjà-vue met een Toscaans nasmaakje. Wegens de klimaatopwarming wordt deze soort steeds vaker gezien bij ons, maar het is en blijft toch een zeldzaamheid in eigen regio. Laat ons hop(p)en dat deze gekuifde prachtvogel zich thuis mag voelen bij ons en dat we zijn "hoep-hoep-hoep" baltsroep in de toekomst ook bij ons mogen horen.

DORINE D'HUYVETTER

uit Lauwe heeft, na jarenlang voor een multinational te hebben gewerkt, eindelijk de tijd om met nog meer verwondering naar de natuur te kijken. Recent is ze gestart met de opleiding Natuurgids, waar heel wat nieuwigheden op haar afkomen: habitats en biotopen vol met dieren, planten en zwammen..

DE ZOMER IS VOORBIJ

De zomer is dit jaar traag op gang gekomen en toch is hij snel voorbij. De natuur maakt zich op voor haar wintermodus. Het lijkt pas gisteren dat ik reikhalzend uitkeek naar de eerste zwaluw die de lente zou meebrengen. Blij als een kind was ik toen ik de eerste tiftjaf hoorde. Intussen zijn veel vogels al ergens onderweg naar het warmere zuiden. De koekoek en de gierzwaluwen zijn al een hele tijd verdwenen uit onze contreien. Ook de bovengrondse elektriciteitsdraden, waar zwaluwen zij aan zij samentroepen voor de grote trek, blijven leeg achter. Trektellingen zijn volop aan de gang en zorgen opnieuw voor mooie beelden en hartverwarmende verhalen van overtrekkende (roof)vogels. Dan weet ik dat het tijd is om de nestkastjes te reinigen en de voedertafel klaar te maken voor de wintergasten en de standvogels die zonder twijfel langskomen voor de nootjes, zaden en ander lekkers dat ik aanbied in mijn tuin. Het is een feit: nergens zijn de cycli van het leven zo duidelijk als in de natuur.

KLEINE GAVERS DEERLIJK

© Sam Callewaert

MUYZELBROEK HULSTE

© Sam Callewaert

VAARTTALUDS ZWEVEGEM

© Siegfried Desmet

WIJZELBROEK DEERLIJK

© Sam Callewaert

VLASAKKER KORTRIJK

© Siegfried Desmet

NATUURVERENIGINGEN VAN BELANG VOOR GEMEENTEN

NATUUR IN HET HART

Natuurpuntvrijwilligers hebben in twaalf natuurgebieden in de regio actie gevoerd, met een groot hart als symbool voor hun campagne. De aankomende gemeenteraadsverkiezingen zijn daarbij de directe aanleiding.

De boodschap is duidelijk: stem voor de natuur door te kiezen voor kandidaten die de natuur een warm hart toedragen. We steunen geen specifieke politieke partijen, omdat natuurbehoud noodzakelijk is voor iedereen en een vast onderdeel zou moeten zijn van elk partijprogramma.

Het belang van de werking van natuurverenigingen voor de gemeenten mag zeker niet onderschat worden. Met onze Natuurpunt- en Velt werking helpen we mee aan de realisatie van een aantal opdrachten dat door de Vlaamse overheid aan gemeenten is toegewezen, zoals het Lokaal Energie en Klimaatpact. Onze bijdrage steunt op een brede inzet van vrijwilligers, niet voor onszelf, maar ten bate van de gemeenschap. Denk maar aan onze werking rond natuureducatie en -vorming, natuur- en bosbeheer en de vele concrete projecten zoals de Heulebeekvallei in Kortrijk, natuurgebieden in de Leievallei in Marke, Wevelgem en Lauwe, Gaverbeekse meersen in Zulte, Bassegebombos in Anzegem, de Kleine Gavers in Deerlijk en de tientallen andere gebieden waarbij onze werking de drijvende kracht is. Terzelfdertijd zijn we soms genoodzaakt om luis in de pels te spelen en nemen wij een kritische houding aan. Gemeentebesturen doen namelijk ook heel wat zaken die in tegenspraak zijn met een absoluut noodzakelijk natuur- en milieubeleid en daar moeten we blijven aandringen op verandering. Denk maar aan de legalisering van bouwprojecten, verharding via talrijke woon- en industrieprojecten in het landbouwgebied, het falend beleid rond individuele waterzuivering in het buitengebied, het achterblijvende klimaatbeleid,...

Er zijn gelukkig heel wat goede voorbeelden van bestaande samenwerkingen tussen het beleid en Natuurpunt/Velt. We halen ze graag aan als bron van inspiratie voor andere gemeenten en Natuurpuntafdelingen in onze regio. Samenwerken zit echt wel in ons DNA!

- We pleiten bij het begin van de legislatuur voor een samenwerkingsovereenkomst waarbij beide partijen zich engageren om samen te werken aan meer en betere natuur, dit voor de hele legislatuur. Zo wordt een stuk zekerheid ingebouwd. Hierin kan opgenomen worden: een jaarlijkse financiële ondersteuning voor de werking van de organisatie, voor het uitvoeren van educatieve activiteiten, voor de samenwerking op het gebied van beheer, mogelijkheden om gebruik te maken van de stadsgebouwen, enz. Kortrijk, Deerlijk en Harelbeke werken al verschillende legislaturen met een dergelijke overeenkomst. In Kuurne werd dit vorige legislatuur ingevoerd. Het is een wederzijds engagement. In Avelgem en Zwevegem werd een biodiversiteitscharter afgesloten en is er geregeld overleg met de verantwoordelijke van de groendienst.
- De aankoop van natuur financieel mee ondersteunen, zoals gebeurt via de NatuurbanK in Kortrijk en gemeentelijke subsidiereglementen in Wevelgem, Zwevegem en Harelbeke.
- Organiseer regelmatig overleg tussen de betrokken beleidsvoerders en de natuurverenigingen, waarbij uitwisseling van ideeën, opvolging van projecten en discussies kunnen plaatsvinden. Mooie voorbeelden zijn het periodiek overleg tussen Natuurpunt Kortrijk en de beleidsverantwoordelijken van de Stad Kortrijk met aanwezigheid van betrokken schepenen en administratie, overleg rond de inrichting van Site Pattyne-Duprez in Avelgem met gemeente en Intercommunale Leiedal, het halfjaarlijkse overleg tussen gemeente en Natuurpunt in Deerlijk, Harelbeke, Kuurne, Wevelgem,...
- Samenwerken met betrekking tot het beheer van natuur- en bosgebieden, waar vrijwilligers en professionelen elkaar versterken. Dit leidt tot meer en betere natuur. In Kortrijk maaien de professionele medewerkers van de stad en de vrijwilligers nemen het maaisel weg. De gemeente Zulte zorgt voor een gratis container om beheerresten te verwijderen na het maaien door de vrijwilligers in de Gaverbeekvallei. Gemeente Wevelgem voorziet via een specifiek gemeentelijk reglement financies voor de inrichting van nieuwe natuurgebieden. In Kuurne organiseert de gemeente samen met Natuurpunt werkdagen in gemeentelijke natuurgebieden.
- Participatie of betrokken worden in projecten voor wat het onderdeel natuur en groen betreft zien we liefst gebeuren van bij het begin, en niet enkel via een inspraakprocedure op het einde van ↓

de projectroute, waarbij onze expertise verdrinkt in uiteenlopende meningen van een breed publiek. Dit is gebaseerd op echt partnerschap, samen bouwen aan de gemeenschap. Bv. bij ontwerp van nieuwe stadsgebouwen of renovaties waar een gesprek met de bouwheren ideeën kan geven rond inclusief bouwen om de gebouwen te vergroenen en biodiverse elementen aan toe te voegen (bv. nestkasten plaatsen voor vleermuizen, gierzwaluwen,...). In veel gemeenten gebeurt dit overleg niet structureel, maar "ad hoc" en soms gewoon niet, waardoor kansen verloren gaan.

ANDERE SUGGESTIES

- Er zou een samenwerking in de regio tot stand kunnen komen rond vorming en opleiding in natuurkennis en natuurbeheer, met participatie van gemeenten, regionaal landschap en natuurverenigingen. Dit forum zou

gemeenschappelijke vorming kunnen opzetten voor personeel en vrijwilligers rond concrete thema's zoals ecologisch beheer van stedelijk groen. Maar ook actieve promotie voor de activiteiten en cursussen die we opzetten om kennis rond natuur en milieu te vergroten bij het ruime publiek zou een mooie topic kunnen zijn.

- De vrijwilligerswerking op de gemeente versterken. Natuurpunt en Velt werken enkel met vrijwilligers. Kunnen zij een betere plaats krijgen binnen de vrijwilligerswerking van het gemeentelijk beleid? Kunnen zij mee opgenomen worden in de vrijwilligerscel die het beleid vorm geeft? Suggestie hierbij is ook hier gerichte vorming te organiseren rond thema's als verantwoordelijkheid nemen binnen verenigingen, een vereniging leiden, enz.

Welke gemeente neemt de uitdaging aan om met onze steun voorloper te worden in natuur- en milieubeleid?

↓ Vrijwilligers van Natuurpunt aan het werk

NATUURBELEID VAN DE PROVINCIE GEWIKT EN GEWOGEN

Tot voor enkele jaren was het voor onze regio, behalve de provinciale domeinen, soms ver zoeken naar een écht natuurvriendelijker beleid door het provinciebestuur van West-Vlaanderen. Er werd nadrukkelijk gekozen om in te zetten op faciliteren van industrie en industriële landbouw. Zware milieudruk door overmatige bemesting en achterhaald waterbeleid kregen nauwelijks aandacht.

De voorbije legislatuur is er onder impuls van Jurgen Vanlerberghe (Vooruit), die een dynamische en zeer gemotiveerde gedeputeerde is, duidelijk een kentering gekomen in het natuurbeleid. In de regio zagen we de uitbreiding van de provinciale domeinen de Gavers en Bergelen, dat laatste krijgt er ook een vernieuwd natuur-educatief centrum. De samenwerking tussen Natuurlandafdelingen met de provincie rond natuurbeheer in de domeinen loopt goed en werd recent nog bevestigd in nieuwe beheerovereenkomsten. Een nieuw project “educatief natuurbeheer” werd opgestart waarbij Natuurland dankzij middelen van de provincie een groot aantal scholen kan bereiken, een schot in de roos. Er is ook een structureel overleg met de provincie over natuur- en milieudossiers via de West-Vlaamse Milieufederatie. Nieuw is ook de oprichting van een regionaal landschap (Leie en Schelde) waar de natuursector structureel aanwezig is. We mogen hier ondersteuning verwachten voor concrete dossiers en natuurprojecten ten velde.

Toch blijft er nog een lange weg te gaan. Tot nu toe blijkt het politiek nog steeds niet haalbaar om in West-Vlaanderen financiële ondersteuning te geven voor aankoop van natuurgebieden. Nochtans is

de nood aan meer natuur groot in onze provincie. De inzet van onze vrijwilligers om meer natuur te bekomen is niet evident en financiële steun bij aankopen is belangrijk omwille van de dure grondprijzen. In andere provincies zoals Oost-Vlaanderen en Limburg gebeurt dit wel. Ook het provinciaal waterbeleid blijft problematisch en moet veel meer ecologisch onderbouwd worden: erosie bestrijden bovenstrooms, herstel van natuurlijke overstromingsgebieden, beekmeandering, ruimen van waterlopen herbekijken. We verwachten dat er met de klimaatcrisis in een volgende legislatuur meer werk van gemaakt zal worden.

De provincie heeft ook een taak in te vullen rond natuurlijke verbindingselementen onder meer in landbouwgebied, maar ook hier zien we niet veel gebeuren.

We hopen dat er in de volgende legislatuur flinke stappen vooruit worden gezet. De provinciale verkiezingen zullen de machtsverhoudingen en dus het beleid bepalen. Stem daarom bewust voor meer natuur!

↓ Het provinciaal domein De Gavers breidt uit met een steltlopersplas tussen de Meersstraat en de spoorweg
© Yoen Christiaens

DAT DE BOEREN NIET GENOEG VERDIENEN, DAT IS DE SCHULD VAN EUM ... NATUURPUNT!

DIT, EN NOG MEER PRAAT, BRUIKBAAR AAN DE TOOG

We tuimelden welhaast uit onze stoel. Een nationale partijvoorzitter viel in het Journaal van 6 februari 2024 frontaal Natuurpunt aan, wat door de goegemeente al snel werd vertaald als zou Natuurpunt schuldig zijn aan het lage inkomen van onze landbouwers, “want ze kopen hun landbouwgrond op”. In het zog van die stelling kregen we verwijten van plaatselijke politici dat wij tegen de boeren zouden zijn, werden we plots ter verantwoording geroepen voor onze inzet voor meer en betere natuur, of werden we straal genegeerd als er onderhandeld werd over het beheer van onze eigendommen.

Braaf als we zijn, zaten we stilletjes in een hoekje te wachten tot de storm zou overwaaien. Wij, die dachten/denken dat we gronden beheren voor het goede doel, voor onze planeet, voor onze kinderen en kleinkinderen, de gemeenschap, je kent het wel. Wij moesten daar zelf bovendien nogal wat restfinanciering tegenaan gooien, want grond is duur. We hadden de dag ervoor nog gezwaaid naar onze boer-buur. Met de gemeente hadden we recent nog knappe samenwerkingen opgezet zodat er goedkoop en kwaliteitsvol natuur bewaard kon worden. Was die nationale uitbrander in het journaal dan precies wat we verdienen?

En toen kwamen de vragen en beschuldigingen. Even enkele oneliners op een rij, beantwoord met wat andere oneliners. Handig voor de toog- en thuisdiscussies.

“JULLIE ZIJN TEGEN DE LANDBOUW”

Dat is net zo'n idiote stelling als “jullie zijn tegen ademen”. Landbouw is nodig, want we moeten eten. Hoe kunnen we daar dan tegen zijn? We zijn wel tegen het soort landbouw dat een onverantwoorde druk zet op ons leefmilieu. Landbouw moet kunnen met respect voor water, bodem, lucht en gezondheid, zonder grondwater uit te putten, met behoud van de agrarische biodiversiteit.

“DE INDUSTRIE MOET DIE MILIEU- INSPANNINGEN ALLEMAAL NIET DOEN”

De industrie kreeg begin de jaren 1980 het Afvalstoffendecreet en in 1990 de Vlarem te slikken. Ze hebben toen ook gedacht dat dit alles

de economie zou fnuiken, maar ondertussen zijn het Afvalstoffendecreet en de Vlarem zo goed als geïntegreerd in de bedrijven en werken deze in een aanvaardbaar evenwicht met het leefmilieu. Een correcte handhaving zorgt voor een eerlijke inspanning binnen elke bedrijfssector.

De genoemde milieuwetgeving voorziet belangrijke uitzonderingen. Zo moet de landbouw er eigenlijk niet aan meedoen. Akkoord, er werden mestactieplannen voorzien, maar de wateranalyses tonen aan dat die niet hebben gewerkt, want ze zijn te mild, met dank aan de sterke landbouwlobby.

“DE LANDBOUW WORDT TIEN KEER STRENGER BEOORDEELD DAN DE INDUSTRIE VOOR STIKSTOF”

Landbouw produceert vooral ammoniak. Industrie produceert stikstofoxiden. De milieupact van ammoniak is tien keer hoger dan die van de stikstofoxiden. Daarom moet het ook tien keer strenger worden aangepakt. Gebeurt dat niet, dan zullen de normen die Europa ons oplegt, nooit worden gehaald. Dit blijkt nu al duidelijk uit de meest recente wateronderzoeken.

“DE LANDBOUW KAN DAT NIET BETALEN”

Landbouw is de zwaarst gesubsidieerde sector in Europa. Er is geld in de landbouwsector. Veel geld. Maar een verkeerd landbouwbeleid zorgde ervoor dat het niet goed verdeeld blijkt. Als je kijkt naar de lijst van de 100 Rijkste Belgen, vind je er 6 die hun vermogen halen uit de agro-industrie en 13 uit de voedingsindustrie die rechtstreeks uit de landbouw wordt aangeleverd.

De agro-industrie is de oorzaak van de intensivering van de landbouw die geen ruimte meer laat voor een natuur- en milieuvriendelijke aanpak. Waarom kan er geen fonds georganiseerd worden binnen de landbouwsector, gesponsord door de agro-industrie, waaruit boeren kunnen putten als ze milieuvriendelijke actie willen ondernemen? Of waarom speelt de Europese subsidieregeling hier niet sterker op in? De machtige landbouwlobby zorgt ervoor dat er geen stap vooruit kan worden gezet.

Toch zijn er al verschillende landbouwmodellen, die in de praktijk gebracht zijn en werken, met respect voor de natuur, de bodem en het water. En die blijken dan nog eens grootschalig toegepast te kunnen worden ook.

“NATUURPUNT KOOPT ALLE LANDBOUWGRONDEN OP”

De laatste 10 jaar kreeg in Vlaanderen een klein deel herbevestigd landbouwgebied een andere bestemming. Van dat klein deel veranderde 4 % in natuur, 96 % in andere bestemmingen. Natuurpunt is eigenlijk niet geïnteresseerd in landbouwgrond. Sommige gronden zijn echter zo slecht voor landbouw dat de boer ze liever kwijt dan rijk is, wegens te nat, door de ligging of de vorm van het terrein bijvoorbeeld ... Dat zijn precies de gronden waarop natuur gerealiseerd kan worden. Daar zijn we wél in geïnteresseerd, hoewel ze ten tijde van de opmaak van de gewestplannen (onder druk van de landbouw, zonder enige inspraak van de natuursector) als landbouwgrond werden ingekleurd.

“NATUURPUNT IS EEN DURE LAST VOOR DE STAAT”

Ons land moet aan een aantal verplichtingen voldoen qua natuurbehoud (o.a. van Europa). Dan zijn er twee opties: ofwel koopt en onderhoudt de overheid de gronden zelf, ofwel vindt ze ergens een vzw die een groot deel van de aankoopprijs zelf moet betalen (de restfinanciering) en die vrijwilligers heeft om het overgrote deel van het werk te doen. Wat is er goedkoper voor de Staatskas, denk je? Uit onderzoek bleek dat Natuurpunt het zes keer goedkoper doet in vergelijking met de overheid, door het vrijwilligersmodel.

“NATUURPUNT IS EEN RIJKE GROOTGRONDBEZITTER”

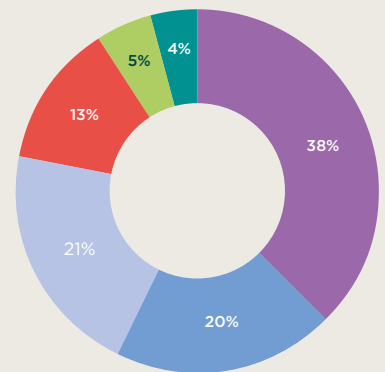
Natuurpunt beheert veel grond (vaak in eigendom, soms in afspraak met de eigenaar), en dat zijn gronden die de gemeenschap ten goede komen. Er wordt niet mee gespeculeerd, er worden geen economisch lucratieve activiteiten op uitgevoerd, er worden geen winsten mee gegenereerd. Er wordt natuur ontwikkeld opdat onze fauna en flora hier zouden kunnen overleven, opdat ze volop ecosysteemdiensten kan leveren, opdat ze gezondheid en een gevoel van welzijn kan genereren, opdat ze ons land klimaatrobuster kan maken, noem maar op. Kortom: die natuur zorgt ervoor dat we minder kosten hebben als gemeenschap.

Het kan Natuurpunt eigenlijk nauwelijks wat schelen hoeveel hectare grond ze in eigendom heeft, wel hoeveel hectare natuur er ontwikkeld kan worden.

Waar gaat de landbouwgrond naartoe?

Tussen 2010 en 2019 kreeg 1.960 hectare herbevestigd landbouwgebied in Vlaanderen een andere bestemming.

- Industrie
- Recreatie
- Overig
- Wonen
- Overig groen
- Natuur

“NATUURPUNT IS DE SCHULDIGE VAN DE VERARMING VAN DE BOER”

Natuurpunt vindt het belangrijk dat boeren een eerlijk en goed loon krijgen. De politieke partij die ons aanviel, mocht gedurende de laatste 100 jaar liefst 90,2 % van de tijd de verantwoordelijke landbouwminister leveren. Dan kan je zeggen dat je tijd hebt gekregen om een landbouwbeleid op poten te zetten waar de boer wel bij vaart, toch? Niets daarvan echter: op het einde van die rit oogstten ze geen applaus, maar tractorbetogingen, en dat op 3 maanden voor de verkiezingen. Wat moet je dan als partijvoorzitter? Je kunt de schuld toch moeilijk op je eigen partij steken? Dus zoek je naar een andere schuldige. En dat werd Natuurpunt, want de Natuurpunters zitten ook buiten, ze zouden stilletjes zwijgen en verder doen met hun vrijwilligerswerk.

Met Natuurpunt willen we beleids mensen die voor een landbouw gaan die het leefmilieu niet schaadt, een landbouw waar de lobbyisten van de agro- en de chemische industrie het beleid niet bepalen, een landbouw met respect voor het aloude boerenland met zijn eigen biodiversiteit, een landbouw waar het boerenerf in het epicentrum staat en niet de agro-industrie of de export naar China, een landbouwbeleid die de boer wél een correct loon gunt. Wij allen, maar vooral de landbouwers zelf, gaan er wel bij varen. Hop, nieuwe gemeenteraadsleden en Schepenen voor Landbouw en Natuur, aan de slag! Met Natuurpunt staan we klaar om te helpen aan de uitdagingen voor de toekomst, samen met de boeren.

↑ waar gaat de landbouwgrond naartoe
departement omgeving
Bron: <https://www.natuurpunt.be/projecten/standpunt-natuur-in-agrarische-bestemming>

MARTIN RAEPSAET

GROND VOOR BIOBLOEMEN "LENT"

Goed nieuws! Opnieuw een bioboer(in) die de nodige grond-zekerheid krijgt om te doen waar zij zich voor geroepen voelt: in samenwerking met omgeving en natuur zorgen voor duurzame gezonde teelten. Eind vorig jaar werd de bioground-coöperatieve GrondVast opgericht, waardoor iedereen mee kan investeren in grond voor herstellende landbouw. De eerste aankoop is afgerond, en de zoektocht gaat verder naar mogelijkheden om jonge landbouwers kansen te bieden om het anders te doen, in samenwerking met de natuur. Zo komt biobloemenboerderij Lent op de Keiberg in Moen in ons vizier.

→ Een vers geplukte bloementuif van Ruth
© Ruth Selleslaghs

Pas opgericht eind december 2023, kon de nieuwe coöperatieve GrondVast CV al in januari dit jaar haar eerste aankoop realiseren van 1,5 ha landbouwgrond voor verhuur aan Klaas Ysebaert van Kiemkracht. Dit werd mogelijk door de geweldige respons van heel wat betrokken mensen die hiervoor als aandeelhouder het nodige kapitaal samenbrachten. Zo kon de coöperatie meteen al een stukje van haar belangrijkste doel realiseren: het verwerven én beschermen van waardevolle landbouwgrond voor duurzame bioteelt, nu en in de toekomst.

Maar de jonge CV GrondVast zit niet stil, een volgende grondaankoop dient zich aan. Ruth Selleslaghs van Biobloemen Lent vertelt over het belang van grond: "Ja, ik ben in mijn jonge loopbaan

als boerin al enkele keren verhuisd, en voor mijn soort werk ben je wel gebonden aan dat speciale stukje grond. Grond vinden om te kunnen starten in de biolandbouw is een groot thema. Hij is niet alleen duur maar ligt ook niet voor het rapen. Grote spelers kopen hectaren op, landbouwgrond wordt steeds vaker ingezet voor het houden van pony's en paarden. En als je niet uit een landbouwmidden komt, kost het geld en tijd, en veel geluk, om een stukje landbouwgrond te vinden waarop je je project kan realiseren. Momenteel teel ik bloemen op 'mijn' derde veld, maar geen enkel veld was ooit mijn bezit, en dat maakt het moeilijk. Het pijnpunt zit hem in de termijn, zonder langetermijnovereenkomst blijft het een groot risico: als landbouwer investeer je de eerste jaren aanzienlijk in de opbouw van een gezonde bodem. En wat doe je met voorzieningen zoals water, elektriciteit, toilet enz., of struiken en bomen? Zij zouden het veld wel mooi maken en bijdragen aan de biodiversiteit, maar dat loont alleen op langere termijn. De plek en de zekerheid of onzekerheid hebben heel wat impact op je bedrijfsvoering."

"De grond waarop ik teel, is meer dan enkel dat. De ene plek past al beter bij je dan de andere. Je wijzigt op ieder veld je manier van telen en past je aan, aan het type bodem, de helling, de omgeving. Mijn huidig veld op de Keiberg is echt mijn favoriete plekje als ik terugkijk op de drie die ik al mocht bewerken. Ik vind het er telkens weer prachtig als ik er aankom. Ik hou van de manier waarop ik met Lent ben ingeburgerd in de omgeving, en ik probeer zo goed mogelijk voor deze plek te zorgen. Ik ben de coöperatieve GrondVast enorm dankbaar dat zij mijn bloemenplukveld willen opnemen in hun werking. Je hebt geen idee wat dit met je doet, als je de toekomst met grondzekerheid mag tegemoet zien."

"Met de coöperatieve zijn we een hefboom voor
bioboeren. Zij doen wat ze het best kunnen,
boeren op een biologische manier!"
— GrondVast —

← Bron: <https://www.grondvast.be>
↓ Bloemenvelden Lent op de Keiberg
©Ruth Selleslaghs

WORD JIJ OOK AANDEELHOUDER?

De aankoop van deze grond op de Keiberg in Moen wordt gepland voor november dit jaar. Daarvoor is dan ook nieuw kapitaal nodig. De CV GrondVast groepeerde particuliere investeerders (aandeelhouders) die zich achter deze doelstellingen willen scharen.

Deel worden van CV GrondVast, betekent dat je mee investeert in de lokale beschikbaarheid van gezonde voeding, natuurherstel en eerlijke landbouw. Je onderschrijft zo jouw betrokkenheid met de ondernemende boeren, de meerwaarde van biodiverse akkers en -randen, en het herstel van onze gronden en natuur. Elke aandeelhouder heeft een stem in het geheel, en bepaalt mee de toekomst.

Koop je mee de grond vrij voor jezelf, je kinderen, en voor de toekomstige generaties?

Eén aandeel kost €1000 en door de waarde te koppelen aan de gezondheidsindex blijft dit aandeel ook waardevast. Een duurzame investering én een veilige belegging.

Geïnspireerd om bij te dragen aan een gezonde toekomst, eerlijke landbouw en herstel van biodiversiteit?

Surf dan naar www.grondvast.be en word aandeelhouder.

We helpen bedrijven die in orde willen zijn met de milieuwetgeving.
De passie voor natuur vertaalt zich in diverse opdrachten uit de natuursector

- natuurinrichtingsplannen
- natuurvisienota's voor landschapsinrichting
- passende beoordelingen voor werken met natuurimpact
- ontwerp streekeigen groenschermen, natuureducatieve borden en teksten
- MER-deskundige fauna & flora

Milieuconsulent Jan Feryn bvba
Desselgemstraat 75 | 8540 Deerlijk
056/72.46.79 | info@ferynjan.be
WWW.FERYNJAN.BE

Pattyn
— groenbeheer —

Brecht Pattyn

 0495 21 96 83

 groenbeheerpattyn@telenet.be

 Overleiestraat 118
8530 Harelbeke

BTW: 0760.303.024

Ook wij verhuisden naar een nieuw nest

Wij verwelkomen je graag vanaf 2 december 2023 op onze nieuwe locatie in hartje Vlaamse Ardennen: Rijksweg 32, 9681 Nukerke.

Laat je verrassen door een nog intensere natuurbeleving in de grootste speciaalzaak van Vlaanderen.

200 m² winkelruimte
Uitgebreid assortiment

Ter plaatse **testen**
Professioneel
advies

Vlot bereikbaar
(auto/bus)
Ruime **parking**

www.natuurkijkers.be • Bestel online in onze webshop • Gratis bezorging

Natuurkijkers.be is een erkend Natuurpunt partner - Rijksweg 32, 9681 Nukerke - T 055 61 33 13 - info@natuurkijkers.be

OVER KOEIEN, SCHAPEN EN EZELS

GRAASBEHEER IN ONZE REGIO

Gedomesticeerde hoevedieren koppelen we niet direct aan natuurbeheer of aan het nastreven van uitgesproken natuurwaarden. Toch kunnen ze een meerwaarde betekenen voor de natuur via graasbeheer. Via de alwetende "google-taskbar" komen we op het volgende uit: "begrazing van natuurgebieden is een maatregel waarbij grazers actief worden gebruikt bij het beheer. Doorgaans is het doel om de biodiversiteit binnen natuurgebieden te behouden of te vergroten en gebruikt men hiervoor grote zoogdieren." Nu, dat het niet zo eenvoudig is als hier voorgesteld, bekijken we nader met wat voorbeelden uit onze regio.

CLAUDE COTTYN

WAT IS GRAASBEHEER EIGENLIJK?

Bij graasbeheer laten we plantenetende (zoog) dieren grazen in de natuurgebieden. 'Ecobegrazing' is extensief, dit in tegenstelling tot intensieve begrazing die we kennen van de reguliere landbouw waarbij men zoveel mogelijk opbrengst van vlees en/of melk wil bekomen. Het aantal dieren in een ecologisch begrazingsgebied wordt beperkt en er wordt gestreefd naar de bevordering van de biologische diversiteit met zo weinig mogelijk negatieve gevolgen voor het milieu.

Deze beheertechniek is interessant voor grote grasvlakten die weinig worden gebruikt, voor moeilijk toegankelijke zones en kan ook aangewend worden om invasieve exoten te bestrijden. Het kan ook een aanvulling zijn op maaibeheer.

HOE BEGIN JE ERAAN?

Eerst en vooral is het belangrijk om te kiezen waar je wil laten begrazen op een ecologisch verantwoorde manier en wat de doelstellingen zijn richting natuurbehoud. Vervolgens komt de keuze van diersoort waarmee je aan de slag gaat. Daarna wordt er een begrazingsplan opgesteld waarin vermeld staat vanaf wanneer de begrazing begint en tot wanneer ze zal duren. Minstens even belangrijk is het bepalen van de bezetting: hoeveel dieren mogen er op de beschikbare oppervlakte? En ten slotte kijken we naar de infrastructuur die de dieren nodig hebben.

DE ENE GRAZER IS DE ANDERE NIET

Het kiezen van de diersoort en ras is niet altijd vanzelfsprekend. In onze regio zijn er geen afdelingen die zelf dieren in bezit hebben, dus moeten we beroep doen op landbouwers of particulieren die een veestapel hebben die in aanmerking komt om te begrazen. En daar knelt soms het schoentje voor sommige afdelingen: men kan wel een grasland hebben dat begraasd kan worden, maar soms past het beschikbare type dier niet steeds bij de omstandigheden. Bij Natuurpunt De Buizerd was

↑ Schapen in de Heulebeekvallei van bioboerderij 't Goed ter Heule uit Lauwe
© Claude Cottyn

bv. een weide veel te drassig, wat niet bevorderlijk is voor schapen die er zouden kunnen grazen. Andere dieren zoals sommige rassen runderen kunnen wel tegen natte voeten, maar er was geen landbouwer die dergelijk vee “in aanbieding” had.

Over het algemeen mag gesteld worden dat koeien en paarden (of paardachtigen zoals pony's of ezels) geschikt zijn voor grote oppervlaktes en vlak tot heuvelachtig terrein. Sommige doen het goed in vochtige zones (vooral Gallowaykoeien). Schapen en geiten zijn daarentegen geschikt voor zowel kleine als grote oppervlaktes en ruiger terrein, maar niet voor vochtige zones. Paarden of paardachtigen hebben het voordeel dat ze houtachtige vegetatie kunnen eten, net als geiten. Als die op hun achterpoten gaan staan, kunnen ze vegetatie tot ongeveer 2m hoog bereiken. Wat er vooraan ingaat als voer bij de dieren komt er achteraan terug uit in de vorm van mest: begrazing alleen leidt dus niet tot de meestal gewenste verschraling (verminderen van nutriënten in de bodem). Wel worden nutriënten verplaatst op het terrein wat variatie in de vegetatie bevordert. Daarom is het ook belangrijk te bekijken hoe een dier zich gedraagt naar bemesting toe. Paarden zijn anders dan schapen en runderen: paarden beperken hun ontlasting tot één plaats (een latrine) en zo wordt niet de gehele oppervlakte bemest.

BEGRAZINGSDRUK EN INFRASTRUCTUUR

Zoals aan elke medaille heb je twee kanten: grasbeheer is niet alleen maar rozengeur en maneschijn en een te hoge begrazingsdruk werkt eerder negatief. Wil je de biodiversiteit van je grasland niet onder druk zetten, dan moet er wel degelijk rekening gehouden worden met het aantal dieren dat op een oppervlakte mogen grazen. En op een plaats waar idealiter twee koeien staan, kan je wel wat meer schapen zetten omdat die kleiner zijn. Maar hoe wordt dit nu berekend? Om dit te bepalen wordt er gewerkt met de “GVE-methode” (GVE=Grootvee-eenheid) waarbij een volwassen koe van 600 kg als standaard-eenheid gebruikt wordt. De geschikte veebezetting voor extensieve begrazing ligt tussen 0,5 en 1 GVE per hectare per jaar, afhankelijk van de rijkdom van je grond. Op schralere grond zal er minder begraasd mogen worden. Uiteraard ligt die waarde hoger bij kleinere dieren zoals geiten, schapen of pony's. Zo wordt een schaap slechts geteld als 0,15 GVE (een vlug rekensommetje leert ons dat er dan ongeveer 6 schapen kunnen grazen op dezelfde oppervlakte als één koe). Om het nog een stapje hoger te tillen, er bestaat ook een andere methode, de methode van de begrazingseenheid, die niet enkel en alleen rekening houdt met de GVE maar ook met de natuurdoelstelling op zich. En in dit plaatje past bijvoorbeeld de stootbegrazing waarbij veel dieren

op een relatief kortere periode op een perceel geplaatst worden met als doelstelling een bepaald soort vegetatie te onderdrukken (bramen, vette grassen, struikopslag...).

En wat heeft ons beestje nog nodig buiten gras? Uiteraard eerst en vooral een stevige omheining. Deze omheining kan bestaan uit flexibele netten die verplaatsbaar zijn en onder een zwakke stroom staan, meestal gevoed via een zonnepaneeltje, óf deze kan bestaan uit een permanente omheining. Ook drinkwater is een heel belangrijke factor. Slechts weinig zoogdieren kunnen hun dagelijkse behoefte aan water uit de beschikbare vegetatie halen. Een drinkpoel kan wel volstaan voor sommige soorten. Voor veel Natuurpuntafdelingen zijn deze twee voorwaarden de voornaamste drempel om niet over te gaan tot begrazing. Komt daar nog bij dat die dieren toch op zijn minst drie maal per week een bezoekje nodig hebben om de bovenstaande infrastructuur te bekijken, om te controleren of de dieren in orde zijn en de begrazingsdruk niet te groot is. Dan zijn er nog een aantal sanitaire regels die moeten gerespecteerd worden. Conclusie: er komt heel wat bij kijken!

ONZE REGIO UITGEPLUISD

Vooral door de afwezigheid van grote percelen enerzijds en door het gebrek aan aanbod van bepaalde rassen bestaat er geen grote begrazingscultuur in onze regio. Toch hebben enkele afdelingen ervaringen met graasbeheer. Natuurpunt Avelgem schakelt Galloway runderen in voor een deel van het grasbeheer in de Avelgemse Scheldemeersen. Natuurpunt Kortrijk heeft zowel runderen in 't Schrijverke in Marke als schapen in de Heulebeekvallei in Heule. Natuurpunt Gaverstreke doet ook aan begrazing in de Villaplasjes, bij De Gavers in Harelbeke. Andere afdelingen spelen met de idee om daar ook daadwerkelijk mee aan de slag te gaan: afdeling Waregem wil in de nabije toekomst winterbegrazing met schapen toepassen aan de Oude Spoorwegberm. Het grasbeheer bij Natuurpunt De Buizerd werd dan weer gestaakt door een te natte ondergrond en Natuurpunt Zwevegem had, in samenwerking met het Agentschap Natuur en Bos, tot een paar jaar geleden nog wat pony's die graasden nabij het Orveytbos. Ook dit project werd gestopt: de druk die deze paardachtigen zetten op het grasland (en de daar bijhorende orchideeën) was te groot waardoor ze hun initiële doelstelling misten (opslag van struiken en opgroeiende bomen tegengaan om de graslanden te beschermen). Men is er nu terug overgestapt op maaibeheer.

EN WAAR BLIJVEN DE EZELS?

Voor ezels moet je in... Kuurne zijn. Alhoewel Natuurpunt De Vlasbek in Kuurne zelf niet aan graasbeheer doet, vind je hun mascotte wel terug in de Groene Long. Vier ezels staan er het jaar rond te grazen op een perceel dat in eigendom is van de gemeente Kuurne.

TOT SLOT

Dat graasbeheer minder arbeidsintensief is dan maaien staat buiten kijf. En als je wat rekening houdt met de druk die de dieren uitoefenen op je terrein kan je er nog biodivers voordeel uit halen. In onze maatschappij wordt vandaag de dag alles uitgedrukt in centen: begrazing met dieren kan flink wat geld uitsparen dat anders moet uitgegeven worden aan mechanisch maaien. We kunnen besluiten dat

graasbeheer zeker zijn voordelen kan hebben, maar dat er omzichtig omgesprongen moet worden met de natuurdoelstellingen. Niet alle graasbeheer is een succesverhaal en dwingt ons tot een herevaluatie op gezette tijdstippen met de nodige bijstellingen. Mocht je tijdens je herfstwandeling in onze domeintjes een paar schapen, ezels of koeien tegenkomen, weet dan dat ze daar niet louter en alleen staan voor het verorberen van voedsel, ze zijn een welkome hulp in ons streven naar meer en betere natuur.

← Ezels in de Groene Long in Kuurne
©Claude Cottyn

DIRK LIBBRECHT

DE KWARTELKONING TE RIJK

MAAR PAST HIJ WEL IN VLAANDEREN?

*Eind juni 2024 streken er in de ongemaaide, vochtige hooilanden van de Avelgemse Scheldemeersen twee kwartelkoningen neer. Nee, dit is niet de eerste zin van een Noorse trilogie, maar een harde realiteit. U weet niet wat een kwartelkoning is? De kwartelkoning (*Crex crex* – Eng. *cranecork*) is een bruine vogel die verwant is met de waterral, meerkoet en waterhoen, lijkt van ver nog het best op een kleine patrijs. Nog nooit gezien? Wees gerust, dat zal zo blijven. Verder dan de foto in de tekst hieronder geraken wij, gewone burgers, niet.*

→ Kwartelkoning tijdens ringvangst in Lissewege
© Ludo Braeckman

DE FEITEN

Niets accentueert beter de zomerse avondsfeer na een tropendag dan de lokroep van een mannetje kwartelkoning. Het wordt langzaam windstil, iets koeler, een eerste nevelsliertje trekt voor de maan en plots scheurt het magische gekras van de kwartelkoning de stilte doormidden. Het geroep houdt aan en neemt ons onwillekeurig mee naar goed honderd jaar terug, toen structuren en bloemrijke hooilanden gevormd en in stand gehouden werden door zuiver maai- en graasbeheer, zonder in- of doorzaaien. Onze voorouders – in groten getale agrarisch - konden niet overal tegelijk zijn waardoor maaien vaak zeer laat in het voorjaar gebeurde én gefaseerd. Bedje gespreid voor de late kwartelkoning, die dus gewild of ongewild de mascotte wordt van dergelijk biotoop.

De kwartelkoning arriveert bij ons laat in het voorjaar (begin juni). Deze geheimzinnige 'Stealth' trekt vooral 's nachts en heeft dus een voorliefde voor ongemaaid grasland met hoog gras, waarin hij zich met verbazingwekkend hoge snelheid kan voortbewegen in random gangenstelsels. Alleen bij balts steekt zijn grijze kopje – zo groot als een "boliket" – even boven het gras uit. Voila, de redenen waarom de vogel onzichtbaar blijft. Komt

daarbij dat in juni onze graslanden meestal reeds gemaaid zijn, waardoor hij niet eens op zoek gaat naar geschikt biotoop en doodleuk verder vliegt naar Polen bijvoorbeeld. Uiterst zelden dat hij/zij hier neerstrijkt en zo ja, dan zie je ze niet. Voor Avelgem was het de eerste keer sinds mensenheugenis dat deze vogel waargenomen werd. De reden is niet ver te zoeken: het uitzonderlijk natte voorjaar waardoor gras maaien onmogelijk was.

Maar het fantoomgestalte van de vogel wordt ruimschoots gecompenseerd door zijn lawaai, toch van het mannetje dat nog niet gepaard heeft. Prompt na de landing zet ie een lokroep in nog best te vergelijken valt met de punten van een platiëken kam waarover je je duim beweegt: krrr... krrr... krrr, 2 maal per seconde, uren aan een stuk. Op verre afstand te horen, rond de schemeringen, 's nachts....

DE SFEER

Urenlang staan horden vogelkijkers aan de grond genageld op warme zomeravonden, turend over eindeloze graslanden waaruit het evengoed eindeloze, hypnotiserende krrr.. krrr.. weerklinkt. Als je dan wilt te weten komen waar het beest ongeveer zit, wijzen ze naar alle windrichtingen van het kompas. De bramenplukkers onder ons

zetten zich neer ergens in een ruigte en trotseren nachtelijke kou, distelgeprik en opstijgend grondvocht in hun ondergoed om toch maar niets te missen van dit aloude graslandspektakel. Sommigen voorzien zich hierop met warme kledij, een stoeltje en een Omer of twee.

POGING TOT BESCHERMING

Door het feit dat de kwartelkoning deze diverse, waardevolle biotopen waardeert, lanceerde de Vlaamse Overheid een Soortenbeschermingsbesluit voor deze soort, dat goed gedocumenteerd staat op de ANB-website. Dit schoot direct uit de startblokken voor Avelgem. Het hoofdprincipe hier is bescherming tegen voortijdig maaien. Kwartelkoning broedt laat, tot in augustus en jongen die uitlopen bewegen zich tot ca. 200 m van de nestlocatie. De methode is in essentie simpel: men trekt een cirkel met een straal van 250 m rond de vermoedelijke zangpost van het mannetje en stelt de maaidatum van alle percelen binnen de cirkel uit tot 15 augustus mét financiële compensatie voor de betrokken landbouwers. Bij grote percelen en een beperkt aantal gebruikers (1 à 3) is zoiets doenbaar. In Avelgem kijken we naar uiterst smalle percelen, gescheiden door kwelsloten, binnen de Scheldevallei. Aldus komen we tot een landbouwer of 10-11 met in het beste geval een gebruiksovereenkomst met Natuurpunt.

Na een dagje neerhof-fietsen langs de grondgebruikers bij Natuurpunt, hadden we het akkoord van alle – behalve één – boer op zak om het maaien uit te stellen tot half augustus, mits een financiële compensatie te betalen vanuit ANB. Daarmee was bijna de ganse perimeter afgedekt. Maar er waren reeds enkele percelen gemaaid en er was die éne weigering. Op grond hiervan werd bij de Vlaamse administratie beslist geen euro uit te betalen voor de volledige perimeter. Gezien gras zijn voedingswaarde verliest gedurende de zomer werden de boeren maximaal 7 dagen later terug verwittigd: geen compensatie. Maaidatum vrij te kiezen dus, maar met de aanbeveling te wachten tot half augustus.

“Wuk ne cirk!”, zeggen wij in Zuid-West-Vlaanderen. Het kost al enige moeite om een landbouwer te overtuigen van het nut zijn maibeurt 2 maanden later uit te voeren. “Voor wat? Een kwartelkoning? Wat is dat?” Wij tonen een Google-afbeelding. “Ah, zo'n klein kiekske? Broedt dat hier? Weet je wat? Zet een paal met rode vlag nabij het nest, dan maaien we er wel rond.” “Maar we gaan nooit precies weten waar het nest zit”, aldus ons antwoord. “Wablief? Zal hij er wel zitten broeden?” Wij: “dat weten we eigenlijk ook nooit zeker, de mannetjes zitten al lang ergens anders en de wijfjes hoor je niet, maar de

kans is groot.” “En wordt daarvoor geld gegeven?”, aldus de nuchtere en meest voor de hand liggende vraag. Ja dus... dit om een week later te zeggen: nee dus, want één van jullie collega's doet niet mee en er is überhaupt al wat gemaaid ter plaatse.

WAT HEBBEN WE GELEERD?

Ge ziet van hier dat wij van Natuurpunt niet staan te springen om diezelfde oefening te herhalen volgend jaar, mocht die vliegende Heilige Graal weer landen in onze meersen. Wij zouden niets liever zien, euh, horen, maar dan wel met een officieel mandaat, waarvan de afspraken tussen Natuurpunt en Vlaams Gewest op voorhand reeds beklonken zijn. Wij aanvaardden dat het natte voorjaar 2024 een testcase was, maar best vermijden we nu dat de integrale landbouwsector in lachen uitbarst als we weer eens op de proppen komen met een krasbiljet van de Lotto. De verstandhouding is niet slecht tot zelfs goed en laat ons dit aub zo houden.

De kans dat er de komende jaren terug een kwartelkoning neerstrijkt te Avelgem is uiterst klein natuurlijk, maar als er effectief jongen geboren zijn dit jaar is de kans al wat groter en het klimaat maakt rare bokkensprongen. Waarom weer geen uiterst nat voorjaar in 2025? Met 2 zangposten in Oudenaarde en 2 in Avelgem kunnen we al voorzichtig spreken van een “invasie”, getriggerd door ongemaaid hooiland, zeker in verstedelijkt Vlaanderen. In Polen of de Baltische staten kijkt men daar totaal niet van op. Daar krast de kwartelkoning in natte, ongerepte, uiterst gevarieerde hooilanden, uitgestrekt onder de maan, eindeloos en onverstoort. Kippenvelmomenten gekoppeld aan schitterende biotopen. De hamvraag: kan dit hier ook?

Verrassende visjes

Wat zwemt er zoal in het Zuid-West-Vlaamse zoetwater? Watertoeristen in flashy zwembroeken kom je hier in het wild niet vaak tegen, of het zou een verdwaalde triatleet moeten zijn. Maar wel: verrassend veel vissen in onze rivieren en meren, in nog meer kleuren en maten dan er flashy zwembroeken bestaan. Enkele paspoortjes op een rij!

JOKE LIBBRECHT

Snoek

Latijnse naam	<i>Esox lucius</i>
Lengte	vrouwtjes tot 140 cm, mannetjes tot 85 cm
Kleur	groen met strepen
Leeftijd	wordt ca. 10 jaar oud
Voedsel	als roofvis eet hij andere vissen, en ook soortgenoten
Waar te vinden	o.a. Harelbeke (de Gavers), Gullegem (Bergelen), Avelgem (Oude Scheldemeanders)

Blankvoorn

Latijnse naam	<i>Rutilus rutilus</i>
Lengte	45 cm
Kleur	zilverkleurig met oranje vinnen
Leeftijd	14 jaar
Voedsel	waterslakken, kreeftachtigen, watervlooien en insecten
Waar te vinden	In de Leie en Heulebeek

→ Typische blankvoorn
Foto wikipedia: Piet Spaans

Brasem

Latijnse naam	<i>Abramis brama</i>
Lengte	60 tot 80 cm
Kleur	juvenielen zijn grijsachtig, maar de volwassen vissen altijd brons
Leeftijd	15 jaar
Voedsel	bodemdierpjes, watervlooien, insecten
Waar te vinden	o.a. Harelbeke (de Gavers), Oude Leiearm Wevelgem

→ *Abramis brama*
Foto wikipedia

Zeelt

Latijnse naam	<i>Tinca tinca</i>
Lengte	ca 70 cm
Kleur	groenbruin
Leeftijd	15 jaar
Voedsel	waterslakken, insectenlarven
Waar te vinden	o.a. Kortrijk, Sint-Eloois-Vijve, Oude Leiearm Wevelgem

→ *Tinca tinca*
Foto wikipedia

Paling (Europese aal) > bedreigde soort!

Latijnse naam	<i>Anguilla anguilla</i>
Lengte	vrouwtjes tot 130 cm, mannetjes tot 45 cm
Kleur	bruin tot grijs
Leeftijd	30 jaar
Voedsel	muggenlarven, vlokreeftjes, ruimt dode vissen op (aaseter), maar eet ook levende vissen
Waar te vinden	o.a. Ingelmunster, Stasegem (kanaal Bossuit-Kortrijk), Leie, echter niet altijd in grote aantallen

→ *Anguilla anguilla*
Foto wikipedia

Wist je dat...

... je ook zelf kunt opzoeken waar een bepaalde soort werd gespot? Neem een kijkje op waarnemingen.be en tik een soortnaam in het zoekveld. In het tabblad 'waarnemingen' kan je filteren per provincie, stad of gemeente.

Woordzoeker

kolblei	beekforel	modderkruiper
snoekbaars	rietvoorn	kwabaal
winde	karper	donderpad
riviergrondel	meerval	steur
barbeel	alver	houting

B	W	I	S	H	R	E	B	S	N	O	E	K	B	A	A	R	S
N	C	L	P	R	R	S	V	K	N	C	C	L	O	M	P	J	C
C	C	G	X	I	I	Q	E	W	E	T	F	V	D	Z	T	S	F
M	P	H	V	V	E	M	G	A	Z	L	O	M	E	R	R	L	E
I	M	O	B	I	T	G	C	B	K	M	H	L	N	E	Q	V	C
E	F	U	E	E	V	I	K	A	X	C	O	R	U	D	A	A	R
G	U	T	E	R	O	X	H	A	S	R	U	S	Y	C	T	E	I
U	A	I	K	G	O	V	K	L	C	E	R	N	E	S	X	T	E
J	H	N	F	R	R	D	P	D	T	E	B	A	R	B	E	E	L
F	W	G	O	O	N	X	A	S	F	X	I	T	X	C	W	B	F
L	B	G	R	N	S	D	L	P	V	F	Q	B	B	S	T	M	M
I	M	P	E	D	G	T	G	W	R	R	R	F	G	X	F	X	X
E	W	P	L	E	I	S	N	F	W	E	N	K	V	Z	J	U	R
L	E	M	B	L	O	T	D	Z	Y	C	D	R	E	V	L	A	K
B	D	M	E	E	R	V	A	L	N	R	I	N	Q	K	A	D	O
L	N	J	C	E	R	L	J	P	F	B	X	G	O	V	J	C	J
O	I	S	U	Y	B	U	Y	R	E	P	R	A	K	D	D	P	K
K	W	M	O	D	D	E	R	K	R	U	I	P	E	R	L	Y	K

MAARTEN TAVERNIER

EKOPAK MAAKT WERK VAN WAAS: WATER-AS-A-SERVICE

Deze keer zijn we te gast iets buiten de regio. Het Tieltsse bedrijf Ekopak kwam voor het eerst op mijn radar toen het vorig jaar door de Krant van West-Vlaanderen verkozen werd als 'Ambassadeur bedrijvig West-Vlaanderen'.

→ Ekopak Marketing
Manager Melissa
©Maarten Tavernier.

Ekopak werd opgericht in 2004 en viert dus dit jaar de 20e verjaardag. Het bedrijf startte zijn activiteiten met industriële waterbehandeling, meer bepaald het bouwen van installaties om ultrapuur water te maken voor onder meer chemie-, farma-, textiel- en voedingsbedrijven en de daarbij horende dienstverlening.

Dat is nog steeds de kern van de activiteiten, maar het gaat intussen veel breder dan dat. Marketing Manager Melissa Vanhoecke maakt ons wegwijs in de activiteiten en historie van het bedrijf:

“In 2013 nam de huidige CEO Pieter Loose het bedrijf over met de ambitie om WaaS-activiteiten uit te rollen: Water-as-a-Service of Water-als-een-dienst in het Nederlands. Bij dit concept koopt een bedrijf geen installatie om het proceswater te zuiveren, maar koopt het zuiver water. Het is dan aan de dienstverlener, dus Ekopak, om daarvoor de nodige installaties ter beschikking te stellen en het nodige water met de nodige kwaliteit te leveren. Je kan het zien als een soort leasing-systeem. Het is een manier om ecologisch verantwoord te

werken, want een bedrijf dat zo'n dienst aanbiedt, heeft er alle belang bij om dat zo efficiënt en zuinig mogelijk te doen. Zulke contracten worden meestal afgesloten voor een termijn van 10 jaar. We bouwen een aangepaste installatie in een container zodat we deze snel en eenvoudig bij de klant kunnen plaatsen. Vervolgens factureren we maandelijks volgens de afgesproken afname.

Het gevolg is dat er veel kapitaal nodig is. Het bedrijf moet immers eerst investeren in de installaties, in plaats van die te kunnen verkopen. We moesten dus op zoek naar investeerders en in 2019 stapte investeringsmaatschappij Alychlo in Ekopak. Alychlo zullen jullie wellicht niet kennen, maar de eigenaar Marc Coucke wel. Dat gaf een sterke impuls aan de activiteiten en groei. In 2019 had Ekopak installaties staan in negen landen bij klanten in verschillende sectoren. Klanten in jullie regio zijn bijvoorbeeld Vyncke, Balta, d'Arta,...

Nog wat later, in 2021 bracht de nood aan kapitaal ons naar de beurs. In hetzelfde jaar kregen we in Frankrijk ook onze eerste buitenlandse vestiging. Op dat moment telde het bedrijf een 40-tal medewerkers, intussen zijn dat er wel 240. Dat komt ook wel omdat we in 2023 sectorgenoot Global Water & Energy (GWE) uit Brugge overgenomen hebben. Beide bedrijven telden toen zo'n 120 medewerkers, dus dat was in 1 klap een verdubbeling van het bedrijf. Waar wij gespecialiseerd waren om vanuit al voorgezuiverd water de juiste proceskwaliteit te leveren, was GWE vooral actief in het zuiveren van afvalwater. Door de overname kunnen we nu het volledige gamma aanbieden, en vertrekken van afvalwater of het effluent van waterzuiveringsstations (wat normaal in een waterloop geloosd wordt), en daaruit nieuw proceswater produceren. Op die manier sluiten we zo veel mogelijk de waterkringloop. Ook de productie van biogas uit afvalwater behoort nu tot het gamma aan activiteiten. Bovendien is GWE internationaal actief in landen als de Filipijnen, Thailand, de VS en Mexico.

Je kan eigenlijk stellen dat onze missie erin bestaat om zo veel mogelijk bedrijven van het leidingwater af te krijgen. Dat is in het licht van de klimaatuitdagingen steeds belangrijker. Er zijn al veel droge zomers geweest waarin mensen bepaalde periodes de oproep krijgen om pakweg de auto niet te wassen, maar bedrijven verbruiken een veelvoud aan leidingwater, wat wij dus proberen te vermijden.”

Klimop: En wat brengt de toekomst?

Melissa: “De nabije toekomst brengt alvast een verhuis met zich mee. Door de groei van de activiteiten is de site in Tielt te klein geworden en in 2025 nemen we een nieuw gebouw in Deinze in gebruik.

Maar we willen vooral ook het circulaire waterverhaal verder uitbouwen. De Blue Deal van de Vlaamse overheid, wat voor een stuk een antwoord is op tekorten aan water door de klimaatverandering, gaf ons de mogelijkheid nieuwe projecten op te zetten. Het resultaat daarvan op het terrein zal binnenkort te zien zijn.

Zo kondigden we in 2022 het Waterkracht-project aan in Antwerpen, samen met drinkwatermaatschappij Water-link, EPICo² (Infrastructuurfonds) en Aquafin. In dat project gaan we het afvalwater van 600.000 inwoners (goed voor maar liefst 20 miljard liter per jaar) recyclen en opwaarderen tot koelwater voor de havenbedrijven. Onze rol is zorgen voor de fabriek die het water verder behandelt. Via een afzonderlijk leidingnet gaat dit van de waterfabriek naar de klanten.

Met het project Circeulair gaan we nog een stap verder en schalen we het concept zoals in Antwerpen op naar andere locaties, opnieuw samen met waterzuiveraar Aquafin en EPICo². Ook daar zijn de eerste concrete projecten in opbouw en dus binnenkort ook te zien op het terrein.”

Klimop: Het viel mij op dat de WaaS-activiteiten in jullie omzet nog laag zijn, maar wel een hogere marge opleveren?

Melissa: “Inderdaad, dat de omzet nog lager is, komt omdat bij het WaaS-model de vruchten zich pas na enkele jaren beginnen af te werpen. Voorlopig is de klassieke verkoop van installaties de grootste tak in onze omzet. Daarnaast bieden we nog onderhoud en andere diensten aan (bv. stalen nemen, legionellabeheer, verkoop van chemicaliën voor de installaties, etc.), maar de WaaS-aanpak heeft zowel ecologische als economische voordelen, die hier dus hand in hand gaan.”

↖ *Ekopak container met installatie*
↑ *WaaS container*
©Maarten Tavernier.

NATUURINBREUK IN ANZEGEM BESTRAFT

Natuur.koepel vzw is verontwaardigd over de houding van de burgemeester van Anzegem na de uitspraak door de rechtbank over het natuurmisdrijf in het Sint-Arnolduspark.

De vrijwilligers van Natuurpunt afdeling Krekel Anzegem en Natuur.koepel vzw waren in het voorjaar van 2023 zeer verontwaardigd over grote schade die ze opmerkten in het Sint-Arnolduspark te Tiegem, waar zij al jaren instaan voor het natuurbeheer (zie ook Klimop 2.2023). De strooisellaag, de levenslijn voor een bos, en de kruidlaag waren verdwenen op een grote oppervlakte. De dode takken, een belangrijke schakel in een boscysteem, waren verwijderd. En dit alles in een stuk (Europees) habitat waardig bos, een erg zeldzame biotoop in Zuid-West-Vlaanderen.

Op dat moment wisten de vrijwilligers niet wie deze schade had aangericht en daarom werd een melding gedaan bij het Agentschap Natuur en Bos (ANB), dat een proces-verbaal opmaakte met klacht tegen onbekenden. Nadien bleek dat deze schade werd aangericht door een aannemer die in opdracht van burgemeester Gino Devogelaere grootschalige "opruimingswerken" uitvoerde. Pas later vernamen de vrijwilligers dat de burgemeester perfect op de hoogte was dat dit niet mocht, omdat dit een vergunningsplichtige activiteit was. Het Agentschap Natuur en Bos en de gewestelijke afdeling van Natuurpunt stelden zich burgerlijke partij wegens inbreuken op de Vlaamse natuurwetgeving, het Bosdecreet en Decreet op Natuurbehoud. Het Sint-Arnolduspark is immers een "oud bosgebied" en omwille van zijn bomenbestand en zijn uitzonderlijke flora ook "Natura 2000 habitat waardig gebied". Het Sint-Arnolduspark vraagt dan ook een zeer specifieke aanpak en beheer.

In juni kwam dan de uitspraak van de rechtbank, waarbij Gino Devogelaere veroordeeld werd tot het betalen van 8.000 euro boete. Er wordt ook een deskundige aangesteld om de juiste herstelmaatregelen te kunnen vorderen.

↓ Sint-Arnolduspark met voorjaarsbloei, bosanemoon
©Nik Dooms

CITAAT UIT HET VONNIS VAN DE RECHTBANK:

"De feiten zijn ernstig. Gino Devogelaere gaf duidelijk blijk van een gebrek aan respect voor de regels die ons leefmilieu en de biodiversiteit beschermen. Uit het dossier blijkt dat er ernstige natuurschade werd aangericht. Als burgemeester heeft hij nochtans een voorbeeldfunctie en mocht hij in het bijzonder geacht worden de wetgeving correct toe te passen."

Natuur.koepel vzw stelt vast dat de burgemeester, in plaats van zijn fout te erkennen, zich in de pers in een slachtofferrol wentelde. Bovendien stelt hij dat er politieke motieven rond de komende verkiezingen achter de klacht zouden zitten. Met een dergelijke houding wordt de werking van justitie in vraag gesteld, wat zeker laakbaar is in een tijdgeest waarin wantrouwen tegenover onze instellingen wordt gevoed met verkeerde informatie. We betreuren deze houding heel sterk.

OUDE BOSSEN

Oude bossen hebben een veel rijker bodemleven, en dat is essentieel voor het boscysteem. Dat hebben onderzoekers van de UGent recent nog maar eens aangetoond in een studie die vermeld wordt in een recente nieuwsbrief van Bos+ van 14 augustus 2024.

Het vraagt vaak decennia of eeuwen totdat een strooisellaag en haar kruidenlaag volwassen worden. Oude bosbodems hebben meer mycorrhiza (nuttige bodemschimmels die samenwerken met planten voor water- en nutriëntenopname in ruil voor suikers). Deze bodems zijn ook herkenbaar aan hun rijke plantengemeenschap met veel voorjaarsbloeiërs

Oude bossen met hun rijke biodiversiteit zijn weerbaarder tegen veranderingen zoals klimaatopwarming of blootstelling aan stikstofdepositie en kunnen dus ook niet zomaar vervangen worden door nieuwere bossen. Het behoud van oude bossen is ook daarom van cruciaal belang.

BRECHT DEMASIÈRES

← Boomkast voor vleermuizen
©Brecht Demasières
↓ Anabat Walkabout
Batdetector

VLEERMUISLIEFDE

De zwoele nazomeravonden zijn weer stilaan achter de rug: lekker ontspannen onder de boom en genieten van de vleermuisjes die hier elke avond kind aan huis zijn. En ze hebben het druk gehad, want de paartijd vindt bij onze meest voorkomende soorten plaats in augustus en oktober. De mannetjes zijn dan territoriaal en gebruiken een speciale roep om de dames te lokken. Er kunnen paargezelschappen van 2 tot 10 vrouwtjes rond het mannetje verzamelen en dit kan dagelijks wisselen. Dus de sterkste, meest dominante mannetjes, zullen de grootste groepen vormen. Het zaad van het mannetje zal nu tot na de winterslaap bewaard worden in de baarmoederhals. Hiermee zullen de vleermuizen er ook voor zorgen dat ze geen energie moeten verspillen in het voorjaar wanneer ze sterk vermagerd zijn na hun lange rust.

Wat probeert onze zoogdierenwerkgroep te doen voor deze diertjes?

MONITORING

- We gaan gebieden, kelders, nestkasten en gebouwen controleren op de aanwezigheid van vleermuizen.
- We proberen kraamkolonies (groepen vrouwelijke vleermuizen) in kaart te brengen.

Dankzij de jaarlijkse Don Bosco Quiz (georganiseerd door het Don Boscollege Kortrijk) hebben we een hoogtechnologische batdetector kunnen aankopen (waarvoor nog eens onze eeuwige dank). We beginnen er beter en beter mee te werken en kunnen nu gebieden scannen, data uitlezen met bijbehorende programma's en alle soorten op naam brengen.

VLEERMUISKASTEN

Omdat nog erg weinig bekend is over het succes en gebruik van vleermuiskasten, is Rens Hendrickx samen met de Vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt nationaal gestart met een databank van alle kasten die zijn opgehangen in Vlaanderen. Wie zelf vleermuiskasten heeft opgehangen of weet hangen, mag dit steeds doorgeven via saske.rens@gmail.com. Alle gegevens over het type kast, controles en waarnemingen zijn steeds welkom.

SLAAPGELEGENHEDEN CREËREN

- Nestkasten ophangen.
- Winter- en zomerverblijven voorzien.

Let op! Bij het jaarlijks schoonmaken van kasten kwam ik dit jaar tot de constatacie dat er Aziatische hoornaars intrek hadden genomen in mijn boomkast. Dus bij het uitborstelen van eventuele spinnenwebben moet je altijd zeker zijn dat er geen vleermuizen of andere bewoners aanwezig zijn.

NATUURINCLUSIEF BOUWEN

- We proberen in samenspraak met de eigenaren van gebouwen (nieuw of oud) advies te geven over hoe we vleermuizen een plaatsje kunnen geven in de betreffende gebouwen. Dit doen we op eigen initiatief of samen met het Regionaal Landschap Leie en Schelde.

Momenteel zijn we bezig om samen met de Stad Kortrijk, tijdens de verbouwingen in de kerk van Bissegem, enkele aanpassingen te doen zodat verscheidene vleermuissoorten hier onderdak kunnen vinden in de streek.

KAN JIJ HELPEN?

Ja zeker! Weet je kolonies zitten? Wil je een gebied eens laten scannen? Hulp nodig bij projecten? Laat het ons zeker weten. We proberen jullie zo goed mogelijk te helpen.

40 JAAR TREKTELLEN

In deel 2 van deze reeks staan we stil bij de (on)voorspelbaarheid van de vogeltrek en de resultaten van het 40 jaar bijhouden van doortrekkende roofvogels in het najaar.

EMMANUEL DESMET

De (on)voorspelbaarheid van vogeltrek
Wie al eens de adrenalinekick van een echte topdag meemaakte, hunkert steevast naar meer en kijkt reikhalzend uit naar het volgende telpostbezoek. Helaas, als alle teluren waarop het zwerk boven de telpost leeg bleef, uitbetaald zouden worden in overuren, dan mocht onze vogelwerkgroep zich miljonair noemen. Onder ons logo van de boomvalk had even goed deze spreuk kunnen prijken: "Geduld is een *schone deugd*". Al decennia lang zijn vogelkijkers dan ook op zoek naar wetenschappelijk onderbouwde manieren om de trekintensiteit te kunnen voorspellen. Eén van mijn leermeesters, trekkelgoeroe Philippe Debaene, bracht me al gauw deze wijsheid bij: "Een ochtend met wat lichte grondnevel en een o'tje in de windrichting tijdens de maand oktober... Maak maar dat je op de telpost staat, Manne." Diezelfde trekkeltip vinden we trouwens terug in het refrein van een lied van "de Loosers": "Oostenwind, vijf beaufort, 't goat gan busken, ze zin doar!" Waarom oostenwind? Bij een zuidwestenwind loopt de trekcorridor die roofvogels en kraanvogels volgen na hun oversteek uit Scandinavië ten oosten van ons. Ze hebben West-Vlaanderen niet nodig op hun route naar het zuiden. Maar als de wind uit het oosten komt, dan worden ze onze richting uit gestuwd. Helaas was het niet altijd kermis met een strakke oostenwind, dus moesten er meerdere parameters zijn die leiden tot toptrek.

De eerste die een poging deed om de voorspelbaarheid van roofvogeltrek in een formule te gooien, was Yann Feryn, eveneens een pionier van het trekellen en lange tijd voorzitter van de vogelwerkgroep. Uit de expertise van jarenlang trekellen in onze regio, stelde hij in het najaar van 2001 een trekkelcode op met een schaal van 1 tot 10 op basis van deze parameters: windrichting, thermiek, aanvoer uit Falsterbo (zie kaartje), timing op het jaar, daling minimum lucht- en grondtemperatuur, neerslag, opklaringen, grondvorst en kans op mist. Een hele boterham dus, waar

Yann heel wat energie in stopte. Ondertussen zat zowat heel

vogelkijkend Vlaanderen op het forum van onze vogelwerkgroep, dat omgedoopt werd tot het Natuur.Forum en postte Yann vanaf het najaar 2001 zijn voorspellingen. Toen hij een jaar later op dinsdag 8 oktober 2002 een code 10 voorspelde, namen heel wat vogelkijkers in Vlaanderen én Nederland een dag congé. En het was er *boenk* op! Over heel de Lage Landen werd het een topdag voor roofvogels met bij ons aan telpost Mortagnebos o.a. 138 buizerds, uitzonderlijk hoog voor die tijd. De trekkelcode werd een kaskraker. Tijdelijk, want helaas vergaten heel wat vogelkijkers dat het geen absolute wetenschap was, maar "een poging tot" met de toen voorhanden zijnde bronnen. Eén van de parameters, namelijk het weer correct voorspellen, blijkt zelfs met de moderne technologieën van vandaag nog steeds niet altijd mogelijk. Een andere parameter, namelijk thermiek, heeft niet altijd het visuele effect dat je zou verwachten. Bij veel thermiek gaan roofvogels gemakkelijk op de wieden en naar gelang de wind kunnen ze op die manier grote afstanden afleggen. Veel thermiek én NO-wind werden gezien als een prima combinatie voor een goede trekkelcode, maar niets is minder waar als de roofvogels bij een staalblauwe lucht op kilometers hoogte doortrekken. Aan de grond valt er dan weinig te zien, tenzij iemand met de verrekijker in het zenit tuurt in de hoop roofvogels te zien die pal over komen. Ook die tip goten we in een trekfelspreuk: "Is de hemel fel en blauw, let op 't zenith boven jou." Ook de aanvoer uit Falsterbo bleek als parameter niet sterk genoeg. Dankzij projecten met gezenderde roofvogels en de Deense website voor vogels www.dofbasen.dk werd duidelijk dat sommige roofvogels Falsterbo niet nodig hebben, maar al veel eerder de oversteek maken tussen Zweden en Denemarken, nl. daar waar de zee-engte het nauwst is. Dit geldt o.a. voor buizerds en wespddieven. Zo waren er meerdere topdagen voor buizerdtrek in Vlaanderen zonder dat er in Falsterbo noemenswaardige trek zichtbaar was geweest van deze soort.

In 2007 wijdde de gerenommeerde Nederlandse roofvogelspecialist Lex Peeters in Oriolus een

↓ Telpost geitenberg
©Emmanuel Desmet

artikel aan de voorspelbaarheid van roofvogeltrek en hij kwam tot deze wijze conclusie over Yanns initiatief: *“De trekkelcodes hebben de betrokkenheid bij het fenomeen enorm gestimuleerd, de discussie omtrent de invloeden op roofvogeltrek elk seizoen opnieuw aangewakkerd en bovendien tot andere inzichten geleid.”* Ondanks de gebreken dus en de frustraties bij trektellers na een voorspelling die (soms letterlijk) de mist in ging. Dankzij steeds evoluerende technologieën en data van internet blijven we echter prognoses maken die we delen op de whatsappgroep van Trektellers Vlaanderen. Die laatste whatsappgroep steekt ons bovendien in het najaar een handje toe: bij toptrek in Nederland kunnen wij afhankelijk van weer en wind enigszins voorspellen wat onze richting uit komt. Zuid-West-Vlaanderen ligt geografisch gezien nl. op de zuidgrens van de Lage Landen.

LIJNTJES, TAPIJTJES EN SPETTERS

40 jaar trektellen levert een pak cijfermateriaal op. De methode waarmee alles werd bijgehouden, heb ik in het vorige artikel beschreven. Godzijdank is er nu trektellen.nl dat via haar site een aantal interessante faciliteiten aanbiedt. Zo kun je in het dropdownmenu “analyse” o.a. de dagrecords zien per telpost en per land, de (jaar)totalen per soort, doortrekpatronen van een soort, enz. Het loont de moeite om eens te grasduinen in dit ruime aanbod van kaartjes, cijfertabelletjes en grafiekjes. Zo zul je ontdekken dat telposten uit onze regio nationale top 10-plaatsen bezetten in de dagrecords voor o.a. goudplevier, Kievit, grauwe gans, aalscholver, sperwer, torenvalk, smelleken, visarend, blauwe kiekendief en bruine kiekendief. Voor morinelplevier en graspieper hebben we zelfs nationale najaarsdagrecords (respectievelijk 22 ex. op 27 augustus 2022 en 12.126 ex. op 9 oktober 2023 aan de Geitenberg).

Het valt moeilijk te omschrijven wat een topdag is en allicht geeft elke vogelkijker daar een andere invulling aan. Zo zijn er trektellers die kicken op grote aantallen: een hele dag “lijntjes” (aalscholers, ganzen, kievit, goudplevieren ...) en “tapijtjes” (grote groepen vinkachtigen, veldleeuweriken, graspiepers, koperwieken ...) en er zijn trektellers die uit hun dak gaan bij het zien van “een spetter”, een (grote) zeldzaamheid, zoals de bastaardarend op 27 september vorig jaar. Een echte topdag heeft vaak beide. Al heeft die 40 jaar trektellen het verwachtingspatroon enkel maar groter gemaakt. Of zoals Philippe Debaene het omschrijft: *“Vroeger was ik tevreden met een dag van 25 roofvogels. Ik zette mijn reiswekker in het wandelweggetje naar Mortagnebos en liet hem elk uur aflopen. Had ik een roofvogel gezien dan was ik content en dan bleef ik nog een uur.”* Maar dat is nu wel anders. Zo staat het dagrecord buizerds inmiddels op 372 ex. (Geitenberg 16 oktober 2020) toen in vier dagen tijd bijna 2000 Buizerds over onze regio trokken, een fenomeen dat boekstaafd staat als “the big buzzard bang”.

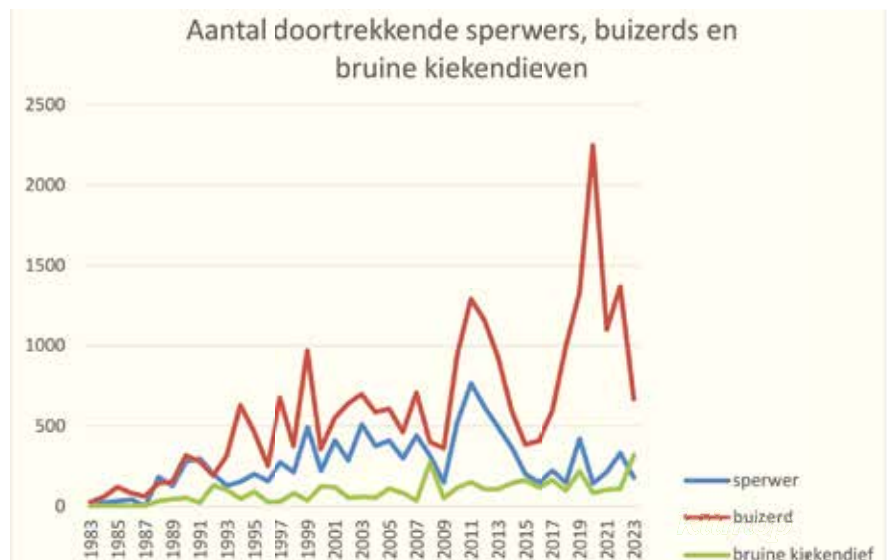
Dit maakte van 2020 echter niet het beste roofvogeljaar. Die eer valt het najaar van 2011 te beurt met 2.670 doortrekkende roofvogels en najaarsrecords voor sperwer, boomvalk, slechtvalk, blauwe kiekendief én ruigpootbuizerd. Zonder jullie verder rond de oren te willen kletsen met duizelingwekkende cijfers, nog dit weetje: in 40 jaar trektellen werden in onze regio 47.302 roofvogels genoteerd als doortrekker, met als belangrijkste de buizerd (24.473 ex.), gevolgd door de sperwer (11.046 ex.) en de bruine kiekendief (3.709 ex.). Dat we deze cijfers kunnen opvissen, hebben we te danken aan Luc Vandeghinste, die sinds 1983 de doortrekkende roofvogels systematisch heeft uitgefilterd en bijgehouden, een monnikenwerkje dat ik later van hem heb overgeërfd.

Ook tendensen zijn merkbaar. Zo zien we de laatste jaren klimaatsoorten opduiken die bij ons echte zeldzaamheden zijn zoals slangenarend, dwergarend en grijze wouw. Er zijn ook soorten die ferm in de klappen delen omdat ze het als broedvogel in Noord-West-Europa niet zo goed doen, zoals de blauwe kiekendief en de wespandief. Bepaalde zeldzame broedvogels, zoals de zeearend, doen het ook beter en zullen we steeds vaker zien. Ook bij andere vogelsoorten zien we die tendens: het broedsucces van grote zilverreigers, koereigers en kraanvogels laat zich ook merken op de telposten bij ons. Kun je niet genoeg krijgen van cijfertjes en grafiekjes, surf dan eens naar trektellen.nl. De tabel met cijfers over roofvogeltrek bij ons zul je kunnen vinden op de vernieuwde website van Vogelwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen.

Sta je te popelen om ervaren trektellers eens aan het werk te zien? Zak dan eens af naar één van de telposten van de Gavers, Bavikhove-Hulste, Moorseele, Sint-Eloois-Vijve of de Geitenberg Kooigem (zie info op trektellen.nl). In het laatste deel van deze reeks zoomen we in op audiovisuele hulpmiddelen bij het trektellen, het DNA van een trekteller en trekteltips.

↑ Kaartje terugmelding geringe buizerds uit Zweden
↓ Aantal doortrekkende sperwers, buizerds en bruine kiekendieven 1983-2023
©Emmanuel Desmet

KITE APC STABILISATIE

12x42 - 16x42

Koop uw KITE Optics instrument met ledenkorting bij een officiële partner en steun zo Natuurpunt:
sightsofnature.be - optiekporteman.be - natuurkijkers.be - asadventure.be - winkel.natuurpunt.be

Bezoek onze webshop op eurabo.be

Ecologische bouw-, hout- en isolatiematerialen voor energiezuinige (hout)bouw & renovatie

Steico flex PEFC
Houtwolisolatie

Isokurk
Vloer- en muurisolatie

pro clima
Luchtdichting

- deskundig advies, webinars, workshops en opleidingen.
- welkom in het Eurabo-team. **Ontdek onze jobs** of solliciteer spontaan

10%
ISOLATIEKORTING

10% korting voor leden van Natuurpunt

EURABO RONSE
Pont West 112
B-9600 Ronse
+32 55 23 51 40

EURABO GENT
Wiedauwkaai 87
B-9000 Gent
+32 9 216 46 40

info@eurabo.be
www.eurabo.be

VERCRUYSSSE
YOUR RELIABLE WOOD CONNECTION

www.houtvercruysse.be

NIEUW ADRES: BISSEGEMSTRAAT 165 – 8560 GULLEGEM

VEEL INLANDSE HOUTSOORTEN – OOK HOUT MET FSC LABEL BESCHIKBAAR

Belfius
Bank & Verzekeringen

CVBA Belfius Kortrijk-Menen-leper

Tel: 056/43 89 80 Fax: 056/43 89 99
Email: isabel.vergotte@mandat.belfius.be

IN HET VOETSPoor VAN DE PASTOOR

Op 8 september 2024 was het Open Monumentendag. Het thema was dit jaar 'En route'. Meteen was dat een prachtige kans om de erfgoedwaarde van trage wegen in de verf te zetten, want trage wegen zijn vaak monumenten op zichzelf. Of ze zorgen voor de fijnste route om naar een monument te wandelen of te fietsen.

Met deze wandeling gaan we in het spoor van Roger Witdouck, pastoor in Sint-Denijs van 1988 tot 2009. Als bevlogen heemkundige schreef hij talrijke werken over volkskunde en plaatselijke geschiedenis. Zo ook over Sint-Denijs, waar hij rond de eeuwwisseling een reeks monografieën schreef, o.a. met historische wandelingen waarbij hij uitgebreid de geschiedenis van hoeses en landerijen, kapelletjes en andere kleine monumenten beschreef. We putten uit zijn werk voor deze wandeling van een tiental kilometer over trage wegen in het 'Land van Mortagne'.

We beginnen bij wandelknooppunt KP94 tegenover het kerkship: neem de voetweg richting KP95. We stappen echter niet tot dit knooppunt, maar slaan de eerste voetweg rechts in. Dit is de 'Plaatseweg'. We negeren een paar maal de bordjes 'private weg' en gaan rechtdoor tot op de asfaltweg 'Kooigemwegel', daar gaan we linksaf tot op een wat grotere weg, de Dalestraat. Die steken we over en nemen het tegelpad rechts naast huisnummer 61. We gaan rechtdoor tot KP93 op een klein pleintje. Bij KP 93 stappen we richting KP76 op stapsteentjes. Deze 'Langeweg' heeft zijn naam niet gestolen, zo zal je wel merken.

We komen op de Kooigemstraat, die we oversteken. Tussen huis nr. 44 en nr. 42 zien we een oude, wat vervallen kapel die toegewijd is aan het H. Hart van Maria ^①. Vanaf hier volg je de Kooigemstraat naar links tot aan het kruispunt met de Zandbeekstraat (KP76), daar sla je rechts af tot KP77).

Alternatief: Wie het iets avontuurlijker wil, kan vanaf de kapel voetweg SD 154 volgen. Deze is weliswaar niet zichtbaar op het terrein, maar loopt langs de perceelsgrens aangegeven door een afpaling. Je hebt hier een prachtig zicht op de Zandbeekvallei. Volg de palen tot de hoek van het perceel, daar is een kleine berm naar beneden die je op een brede grasstrook brengt. Dit is sentier 57 (SD57) die je volgt naar links tot op de asfaltweg (Zandbeekstraat).

Mogelijke afkorting: Ga vanaf KP77 via de Zandbeekstraat rechtstreeks naar KP78: dan wordt de wandeling 5 km korter. Voor de volledige wandeling van 10 km mag je rekenen op minstens 2,5 uur stappen.

Bij KP77 gaan we linksaf de Pevergnestraat op, deze wordt een bosweg dwars doorheen het Grandvalbos ^②. We volgen die tot op de Grote Dalestraat, een grindweg die we naar rechts inslaan. Hier staat een rustbank voor wie nog even van de bosgeuren wil genieten.

Bij de Boskapel ^③ nemen we een 90°-bocht naar links, en stappen wat verder op een veldweg richting KP60. Het huis nr. 12 in de Priesterstraat laten we rechts liggen. De veldweg loopt eerst langs een beek, daarna langs een hoeve, tot KP60 op de Tontestraat. Daar gaan we rechts via KP59 naar KP58 bij de Tontekapel ^④.

CHRIS DUTRY

MICHEL HAERENS

Gegevens:

Een wandeling langs trage wegen en kleine monumenten in Sint-Denijs. Deze route staat ook in de wandelgids "Op stap", samengesteld door de trage wegen werkgroep Zuid-West-Vlaanderen.

- **Startpunt:** Start van de wandeling: aan de kerk van St.-Denijs.
- **Afstand:** 10 km

Download de wandeling via deze QR-code of www.natuurkoepeel.be/wandelingen_klimop

④

Vanaf de Tontekapel stappen we links tot KP57 op de Priesterstraat. Bij KP57 nemen we rechts een langere voetweg tot KP78 op de Zandbeekstraat. Bij KP78 volgen we de Brucqweg, die langs een hoeve loopt tot KP79. Daar rechtsaf op de Brucqstraat. Bij de eerste hoeve op de linkerkant (huisnr. 2) begint de voetweg 'St Cornil' (SD 164). Natuurpunt Zwevegem voert al jaren actie om deze belangrijke verbindingsweg te herwaarderen. Gesteund door de gemeente is deze voetweg nu weer toegankelijk, hoewel er nog enige discussie blijft over het juiste traject. Voorlopig volgen we het tracé dat aangeduid werd door de landmeter: neem de grasstrook rechts van de poort van de hoeve en volg deze in de richting van het witte paaltje dat het verloop van de weg aanduidt. Het korte stukje akker steken we over in de richting van de grasberm linksvoor, die we nu rechtdoor volgen richting de hoeve aan de asfaltweg Ter Klare.

Die asfaltweg volgen we naar rechts. De stapsteentjes rechtdoor en de Bellevueweg direct erna NIET inslaan, maar de asfaltweg verder bergop volgen tot aan het volgende betegelde voetwegje, links tussen twee houten afsluitingen. Verderop rechts zien we een merkwaardig gebouwtje 'Den Hul' liggen. ⑤

⑤

We volgen die stapsteentjes tussen de houten afsluitingen tot een T-splitsing, volg daar de grindweg naar rechts. Na een scherpe bocht naar links worden dit opnieuw stapsteentjes langs achtertuinen, we volgen die voetweg tot op de Kooigemstraat.

De Kooigemstraat oversteken en even naar rechts volgen. Rechts naast de brievenbus van huisnr 9A vinden we de toegang tot voetweg SD63, die we volgen tot aan de kruising met de kasseitjes van de Bleekerijweg. Die weg volgen we naar links, in de richting van de kerk van St.-Denijs. Aan onze rechterkant ligt de tuin van Adem en Eten. ⑥

We volgen de Bleekerijweg tot aan de Driesstraat (KP91). Daar voorzichtig oversteken en de Koffiestraat nemen tot aan de kerk.

⑥

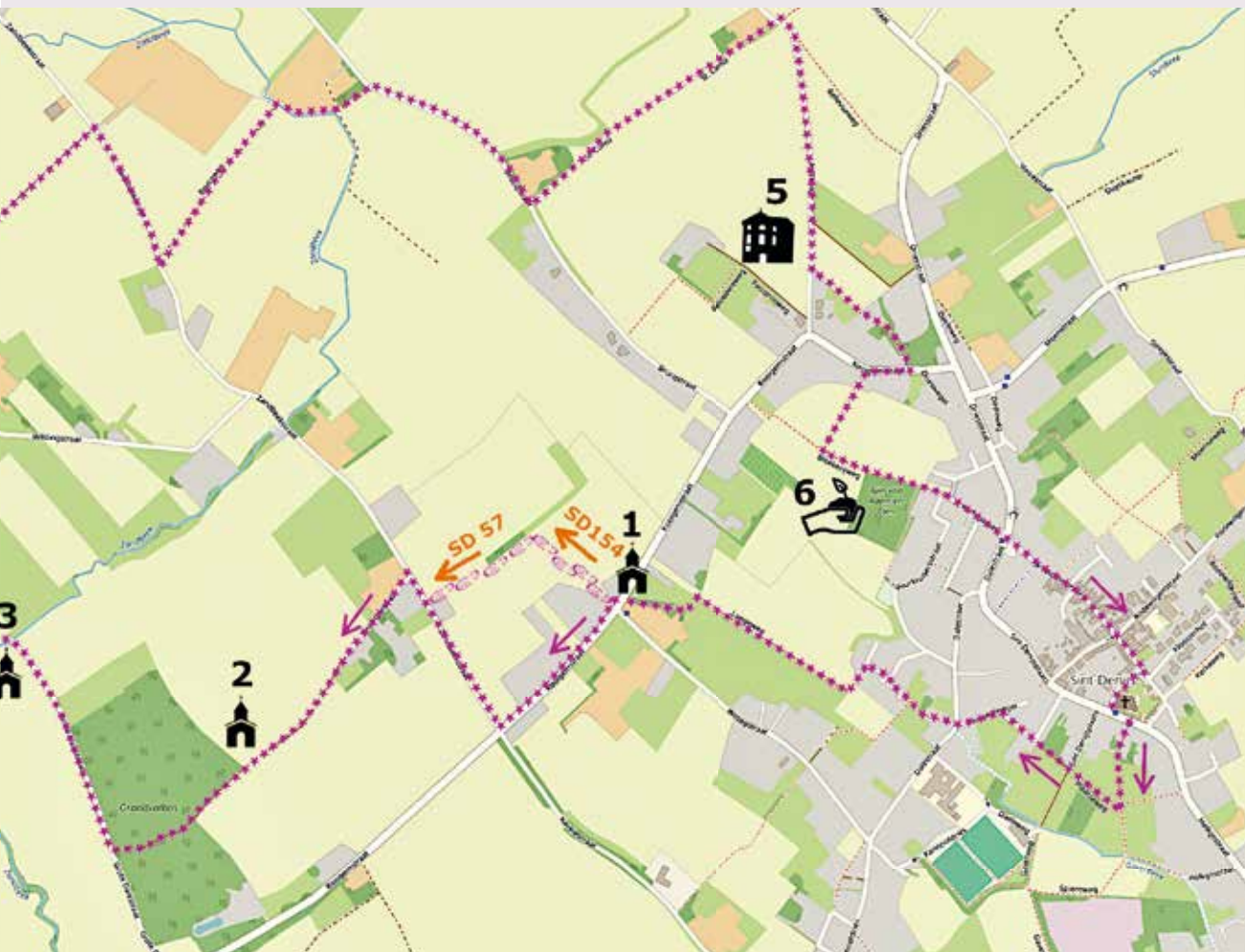
Weetjes

1. KAPEL VAN HET H. HART VAN MARIA

Dit is een zeer oude kapel, die werd gebouwd vóór 1770. Ze stond vroeger waarschijnlijk langs de Kooigemstraat zelf. Ze heeft een ronde vorm met rechthoekig dak. In deze omgeving stond vroeger de Molen te Rusteleur of Sint-Denijsmolen. Zowel de kapel als de molen vinden we terug op de atlas der Buurtwegen (1841).

2. GRANDVALBOS (DE 'GROTE VALLEI')

De naam komt voor het eerst voor in een lijst van kerkelijke jaargetijden in Sint-Denijs uit 1410. In die tijd moet Grandval een eikenbos geweest zijn. In 1486 werd er immers een eik geveld die men nodig had om de toren van de kerk van Sint-Denijs te herstellen. Op de Ferrariskaart (1770-1778) staat dit bos vermeld als 'Bois de Grandval'. Het bos is gelegen op een zuidelijke uitloper van de interfluviale kam tussen het Schelde- en Liebebben. De heuvelrug heeft een zuidoost-noordwest oriëntatie met de Zandbeek aan de voet van de westelijke

helling. Vandaag beslaat het bos een oppervlakte van 8 ha en is deels eiken-haagbeukenbos en deels eiken-beukenbos, met een rijke voorjaarsflora.

3. BOSKAPEL

Toegewijd aan O.L.Vrouw van Bijstand. Er staan enkele Mariabeelden en een H. Hartbeeld. De kapel werd waarschijnlijk gebouwd in de eerste helft van de 19de eeuw, in een typische halve-cirkelvorm.

4. TONTEKAPEL

Het goed ter Tonte liggende in Coyeghem wordt al vermeld in 1502, als achterleen van de heerlijkheid Walle (in Kooigem). De naam van de kapel zelf duikt voor het eerst op in 1730, maar wellicht is ze veel ouder. In 1981 werden in de omgeving opgravingen verricht, waarbij men op Romeinse funderingen stootte. Vermoedelijk bevond zich hier een klein heiligdom. In de onmiddellijke omgeving liep er trouwens een Romeinse heirweg.

De Tontekapel is een "koortskapel". Aan de ijzeren spijlen van de poort vindt men tot op heden vaak lintjes of stukjes kledij vastgesnoerd. Volgens de overlevering komen mensen op die manier de koorts of ziekte van een patiënt aan O.L.V. van Tonte toevertrouwen door 'de koorts af te binden'. Daarbij lopen ze driemaal rond de kapel en bidden een rozenhoedje.

5. DEN HUL

De naam is afgeleid van Hul of hill: heuvel. Dit minikasteeltje werd gebouwd rond 1780 door prins Willem, Florentin de Salm-Salm, bisschop van Doornik en heer van Sint-Denijs. Het kasteeltje stond midden in een partij bos van anderhalve hectare, en diende als buitenverblijf voor deze edelman. In 1798 werd den Hul, samen met andere bisschoppelijke goederen, door de Fransen openbaar verkocht. Sindsdien waren er wisselende eigenaars. In 1999 werd het aangekocht door ondernemer Koch-Ockier uit Tiegem, die de fundamenten weer blootlegde en een aantal restauraties aanbracht.

6. TUIN VAN ADEM EN ETEN

Dit project werd begin 2020 opgestart, in samenwerking met Velt. In dit voedselbos worden de permacultuurprincipes zoveel mogelijk toegepast. Je vindt er veel fruitbomen en bessenstruiken, zowel de klassiekers als heel wat nieuwkomers. Er is ook een startende moestuinzone aanwezig, naast interessante plekjes zoals de arena, de stiltekamer, de poel, de hùgelbedden, enz. Natuur.koepel is partner van dit voedselbosproject.

← Bronnen :

1 t.e.m. 5 : R.Witdoux,
Drie historische wandelingen
in Sint-Denijs, in de reeks:
Monografieën over Sint-Denijs,
nr 4., 2001.
6: nieuwsbrief Velt Leie-Schelde,
juni 2024

PIET MISSIAEN

NAT GRASLAND IN ESCANAFFLES

Precies 10 jaar geleden vond een grootschalige inventarisatie plaats van de West-Vlaamse Scheldemeersen door de werkgroepen van Natuur.koepel. Natte graslanden met afwateringsloten kenmerken deze natuurparel uit onze regio. Ten zuiden van de Schelde, aan de andere kant van de taalgrens, vinden we een gelijkaardig gebied: Le Vivier in Escanaffles. Dit 10 ha grote drasland is in beheer van Natuurpunt en twee Waalse natuurverenigingen. Conservator Kristof Scheldeman is hier de pionier, want in 2003 kocht hij zelf de eerste 2 ha. In het vorige Klimopnummer heeft hij enthousiast over de positieve evolutie van het gebied verteld. Op zijn vraag en die van co-conservator Els Pauwels ging de plantenwerkgroep er op een zomerse vrijdagavond inventariseren. De volgende 8 soorten nemen we onder de loep.

1. Pijptorkruid (*Oenanthe fistulosa*) schermbloemenfamilie (*apiaceae*)

Net als bij een paraplu komen de stralen van het scherm samen in een punt. Bij deze middelgrote soort zijn er weinig, tussen 2 en 5. Rond het scherm ontbreken de omwindselbladjes vaak. Langs de stengel vallen de veervormig samengestelde bladeren op, die lijnvormige blaadjes bevatten. De bloemen hebben een lange stijl, die ook in het vruchtstadium aanwezig blijft. Hun roodachtig witte kroonbladeren zijn zeer ongelijk van vorm. Het eerste deel van de naam "pijp" houdt verband met de opgeblazen, buisvormige stengels en bladscheden. Alle torkruiden gedijen op natte plaatsen.

op een schijf en heten daarom ook schijfbloemen. De witte, brede lintbloemen aan de buitenkant vormen een krans en worden ook straalbloemen genoemd. Vochtig grasland geniet zijn voorkeur.

2. Wilde bertram (*Achillea ptarmica*) composietenfamilie (*asteraceae*)

Deze tot 1 m hoge composiet is niet algemeen in onze regio. Zijn talrijke aanwezigheid in Le Vivier bewijst dat het gebied in gunstige zin evolueert. Op het eerste gezicht zou men denken aan een schermbloemige. De stralen komen echter niet samen in een punt. Deze verwarring geldt ook voor gewoon duizendblad, dat eveneens een schijnscherm bezit. Zijn sterk in smalle slippen gedeelde bladeren geven de indruk dat er wel duizend zijn. Niet zo bij wilde bertram, waar de smalle, gezaagde bladeren helemaal niet gedeeld zijn. Zo zijn deze twee vertegenwoordigers van het geslacht achillea gemakkelijk te onderscheiden. Het bloemhoofdje bestaat uit buis- en lintbloemen. De roomkleurige buisbloemen aan de binnenkant lijken

3. Scherpe boterbloem (*Ranunculus acris*) ranonkelfamilie (*ranunculaceae*)

Deze zeer algemene boterbloem is een opvallende verschijning door zijn aantal, maar ook door zijn hoogte, tot 90 cm. Het vee mijdt deze giftige plant, waardoor hij nog dominanter wordt in de weiden. Mooi zijn de glanzend gele bloemen zeker wel: de Franse naam "bouton d'or" (gouden knoop) is veelzeggend. De handvormig gedeelde bladeren hebben geen gesteelde middenlob, wat hem onderscheidt van de nog algemenere, maar kleinere kruipende boterbloem. Een ander verschil is de verspreiding: kruipende boterbloem vormt bovengrondse, wortelende uitlopers, terwijl scherpe boterbloem een kruipende wortelstok (= ondergrondse stengel) heeft. Hij houdt van voedselrijk, vochtig grasland.

4. Vergeten wikke (*Vicia segetalis*) vlinderbloemenfamilie (*fabaceae*)

Reeds in mei begint deze forse wikkensoort te bloeien. Met behulp van vertakte hechtranken hijst hij zijn grote roodpaarse bloemen langs andere planten omhoog en kan zo 20 cm lang worden. Vergeten wikke is de wilde vorm van voederwikke, groenvoer voor het vee dat ook wel verwilderd voorkomt. Door de verwarring werd de wilde soort

dus “vergeten”. Wikken hebben een veervormig samengesteld blad, bestaand uit blaadjes die we jukken noemen. Het aantal bij deze soort is beperkt tot maximaal 8 paar. Net zoals bij erwten en bonen zijn de vruchten peulen. Bij deze soort zijn ze lang gesnaveld en bevatten hoogstens 12 zaden. Tussen die zaden zijn de randen niet ingesnoerd, in tegenstelling tot voederwikke. We vinden hem op grazige zandgrond en akkers.

5. Akkermunt (*Mentha arvensis*)
lipbloemenfamilie (*lamiaceae*)

Lipbloemen hebben kroonbladeren die uit een onderlip en een bovenlip bestaan. Dit geldt ook voor muntsoorten, maar binnen dit geslacht ontstaat de indruk dat de bloemkroon 4 lobben telt. Onder het vergrootglas zien we duidelijk dat de bovenste lob, namelijk de bovenlip, uitgerand is. De 3 overige lobben vormen dus de onderlip. Deze lila bloemen staan gerangschikt in schijnkransen, d.w.z. dat ze niet samenkomen in een punt. We vinden ze in de oksels van de kruisgewijs tegenoverstaande bladeren. Ze lopen niet door tot in de top van de stengel: daar staan enkel bladeren. De middelgrote akkermunt ontbeert de aangename geur van soorten zoals water- en pepermunt. Hij heeft een voorkeur voor vochtige grond, zoals het natte grasland van Escanaffles.

6. Krulzuring (*Rumex crispus*)
duizendknoopfamilie (*polygonaceae*)

Het eerste deel van de Nederlandse naam van deze zuringsoort verwijst naar de gekroesde randen van de langwerpige bladeren. Net als ridderzuring behoort hij tot de grote vertegenwoordigers van het geslacht rumex: beide kunnen een hoogte van 1,50 m bereiken. Deze laatste soort heeft

brede bladeren met een hartvormige voet en zonder gekroesde randen. Er bestaat ook een bastaard met bladeren die kenmerken van beide ouders vertonen: bermzuring. De bloemen zijn groen en onopvallend. Het onderscheid kroon-kelk ontbreekt: er zijn 6 bloemdekklappen. Na de bloei buigen de buitenste slippen zich naar beneden, terwijl de binnenste zich naar boven tegen de vrucht vleien en op die manier vruchtkleppen worden. Tussen elk van hen bevindt zich een rode knobbel. Om te overleven heeft krulzuring naast verspreiding via de zaden nog een tweede wapen: een houtige wortelstok met wortels die tot 3 m diep kunnen reiken. Het is een algemene plant van een vochtige en voedselrijke bodem.

7. Pitrus (*Juncus effusus*)
russenfamilie (*juncaceae*)

Russen zijn grasachtige planten, maar hun bloemen lijken op die van lelies, want er is geen onderscheid tussen kelk- en kroonbladeren. De 6 zogenaamde bloemdekbladeren van russen zijn door hun geringe grootte en onopvallende kleuren minder spectaculair als die van lelies. Bij pitrus ontbreken de bladeren langs de bloeistengels. Boven de losse, olijfgroene bloeiwijze lijkt de stengel door te lopen. In werkelijkheid is dit verlengstuk een schutblad. Opnieuw zijn we op het verkeerde spoor als we vanuit de wortels niet-bloeiende stengels zien oprijzen. Het zijn wortelstandige bladeren, die er net als stengels uitzien. Biezenknoppen en zeegroene rus lijken wel wat op pitrus. Zij hebben echter een gegroefde, blauwgroene stengel, terwijl die van pitrus glad en grasgroen is. Binnenin zit het vol merg, dat doet denken aan een kaarsenpit, vandaar zijn Nederlandse naam. Zoek deze forse, zodenvormende rus op allerlei natte grond.

8. Gewoon struisgras (*Agrostis capillaris*)
grassenfamilie (*poaceae*)

Zodenvormend is ook dit middelgrote gras, dat tot 80 cm hoog kan groeien. Zijn smalle, vlakke bladeren langs de stengel hebben een kort tongetje op de overgang tussen bladschijf (= het deel los van de stengel) en bladschede (het deel rond de stengel). Grasbloemen hebben noch kelk noch kroon. Ze staan alleen of met meerderen samen in een aartje. Kafjes bieden hun bescherming: kroonkafjes rond de bloemen, kelkkafjes rond het aartje. De bloeiwijze van gewoon struisgras is een violetbruine, eivormige pluim, die uit eenbloemige aartjes bestaat. Kafnaalden, bijzonder opvallend bij grassen zoals kruipertje, zijn afwezig. Zijn kruipende wortelstok is een extra troef om zich uit te breiden. Hij stelt zich tevreden met een vrij arme bodem.

PIETER VANSLEMBROUCK

EEN NIET TE METEN WITHEID IN DE LUCHT

HOE DE KERKUILENWERK GROEP EEN MYTHISCHE VOGEL IN STAND HOUDT

Scène 1. Een zomeravond begin juni, ergens in Heestert. Het is al laat, de schemer treedt in. Verdieping per verdieping klim ik in een oude duiventoren. Ringer en Ladderman die beneden op de uitkijk staan, roepen dat de uil net gaan vliegen is. In de nestbak liggen zes witte, licht ovale eitjes in een perfecte cirkel. De kwetsbaarheid ontroert. Snel het deksel terug dicht. Notitie: half augustus terugkomen.

Scène 2. De dag erop, opnieuw in de late avondschemering. In Menen dit keer. Een verlaten boerderij. De schuur is minstens anderhalve eeuw oud. Van tussen het stofferige gebinte komt een kerkuil in het licht van m'n koplamp op me afgevlogen, met trage vleugelslagen - een koning die schrijdt. Een scène uit de middeleeuwen. De kast hangt op de volte. Ladderman gaat kijken. Een adult met eieren en pas uitgekomen jongen. Met rust laten. Notitie: binnen een maand terugkomen.

DE KERKUIL GERED

Ringer is een professionele ringer. Ladderman en mezelf zijn vrijwilligers (met een vergunning) bij de kerkuilenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen. We maken deel uit van de overkoepelende Vlaamse kerkuilenwerkgroep, die op zijn beurt onder Vogelbescherming Vlaanderen valt. Hoofddoel van de werkgroep is het kerkuilenbestand in onze regio in stand houden.

Waar de kerkuil zo'n halve eeuw geleden zo goed als uitgestorven was in Vlaanderen, is dat tij dankzij de werkgroep gekeerd. Een van de oorzaken van de neergang was het verdwijnen van natuurlijke broedplaatsen. Kerktorens en boerderijschuren werden dichtgemaakt en daarmee ontoegankelijk. De werkgroep begon daarom in de vijf Vlaamse provincies met nestkasten op te hangen. Dat resulteerde vorig jaar in meer dan 1400 broedgevallen. Een voorbeeld van hoe de mens een soort kan redden, en in stand houden.

Van die 1400 broedgevallen bevond ongeveer één derde zich in onze provincie. Het overgrote deel van de West-Vlaamse kasten hangt in een boerderij, slechts een fractie nog in kerktorens, in weerswil van uils naam. West-Vlaamse kerkuilen zijn van hun geloof gevallen. Slechts een minderheid van de jongen (pulli) zal zijn eerste levensjaar halen. De kerkuil is een kwetsbare vogel. Enkele dagen regen

kunnen al voldoende zijn voor de oudervogels om niet te kunnen uitvliegen, en geen muizen te kunnen vangen. Wonder der evolutie: een kerkuil laat minstens twee dagen tussen elke eileg, zodat de uilskuikens met dezelfde tijds marge geboren worden en in geval van honger de oudsten de jongsten kunnen opeten. Men heeft voor zoiets gruwelijks een prachtig woord: kainisme. Hm? Van Kain en Abel.

OP UILENTOCHT

Zodra we van de Vlaamse kerkuilenwerkgroep groen licht krijgen, starten we met het controleren van de nestkasten. Vanaf dan is het alle hens aan dek. In twee subgroepen gaan we avond na avond op pad. Kast na kast wordt gecontroleerd. De meeste hangen in het interfluvium tussen Leie en Schelde, een prachtig gebied. We inventariseren de broedgevallen (elke kast heeft z'n digitaal uilenpaspoort) en ringen indien mogelijk de pulli. Waar nodig maken we de bakken schoon. De kerkuil is een vuil beest, we moeten daar niet flauw over doen. Er zijn al mensen (gelukkig niet van onze werkgroep) van de ladder gekukeld na het openen van een kast, bevangen door de ammoniak. Ladderman en mezelf dragen een mondmasker als we omhoog klimmen. Het gebeurt dat er drie volle emmers afval (braakballen, takken, uitwerpselen, kadavers - je noemt het) uit één bak komen. Het gebeurt ook dat Ladderman nadien in de auto vlakaf tegen me zegt dat ik stink. Lachen!

De scènes in het begin getuigen van de onverwachte en ongelooflijke ervaringen op zo'n avond. We komen op wonderlijke plekken: vierkanthoeves, verlaten roterijen, een kasteeldomein, eeuwenoude boerderijen, plekken waar de tijd stil lijkt te staan, en waar nog dicht bij de natuur wordt geleefd. We komen ook wonderlijke mensen tegen. Een boer die kinderlijk blij is wanneer hij hoort dat "zijn" kerkuil gebroed heeft. Een man, een spraakwaterval, die ons op het einde van het bezoek een glas biowijn aanbiedt uit een fles met een uil op het etiket. Een jongeman, zo stoned als een garnaal, die stomverbaasd is wanneer hij hoort dat er een kast in de schuur naast zijn kraakwoning hangt.

Kinderen vooral, zijn vaak als betoverd wanneer ze een kerkuil van dichtbij zien. Dat is deel van ons werk: mensen enthousiasmeren voor de natuur. Een jongen die slaapdronken in zijn pyjama komt

↑ Aan het werk
© Michiel Van Lede

kijken naar de al even verdwaasde pulli die door Ringer worden geringd en gewogen. Een meisje dat aan Ringer vraagt of ze de uil niet als knuffel mag houden. Ringer die aan de hand van de rui van de handpennen uitlegt hoe je kan zien dat de uil die hij vastheeft een tweedejaars is. Zieltjes winnen voor de natuur.

EEN MYTHISCHE VOGEL

Ook bij mezelf is de fascinatie voor de kerkuil als kind begonnen. Mijn grootvader zaliger, een fervent fietser, bracht al eens iets mee dat hij langs de straat had gevonden. Op een dag was dat een dode uil. Ik nam hem mee naar school, begroef hem later in de tuin (de uil, niet m'n grootvader). Sindsdien is de kerkuil een mythische vogel voor me gebleven. Een kerkuil zien is iets fabelachtigs, alsof iets uit een ver verleden je bezoekt. In zijn roman "De Burcht" schrijft de Welshe auteur Cynan Jones: "Terwijl hij de gitzwarte nacht in staarde, kwam een kerkuil het strijklucht in vliegen, gleed geruisloos tussen de schuren door en was weer verdwenen, hij leek een soort schim van zichzelf achter te laten, een soort niet te meten witheid in de lucht."

De kerkuil is een fascinerend dier. Hij hoort geluiden op sommige frequenties tien keer beter dan de mens. Zo is hij in staat om zelfs muizen onder de sneeuw te lokaliseren. Kerkuilen jagen 's nachts in complete donkerte op hun gehoor. De hartvormige gezichtsschijf of -kraag werkt als een oorschelp,

of de schotel van een antenne. Ze bestaat uit drie (!) verschillende soorten veren die elk op hun manier het geluid naar de oren kanaliseren. Zelf vliegt een kerkuil trouwens geluidloos. Ga allemaal eens naar YouTube en tik "barn owl silent flight" in. Je zult versteld staan.

← ← Ringer met pullus
← Hartvormige gezichtskraag van een volwassen kerkuil
© Pieter Vanslembrouck

NIET VOOR NIETS

Op het moment van schrijven moeten er nog enkele nacontroles gebeuren, maar voorlopig tellen we 113 levensvatbare pulli. Dat is gezien het natte voorjaar een onverhoopt succes. Het sterkt ons in ons enthousiasme, en in de wetenschap dat we als werkgroep nuttig werk leveren. Wat we doen is onbezoldigd. De uren administratie, bezoeken regelen, de vele avonden veldwerk, de onkosten (kilometers, benodigdheden), het winterwerk (nieuwe kasten ophangen, oude vervangen) - alles gebeurt vrijwillig. We hebben het er graag voor over. De gedachte dat we die mythische vogel, die witte schim uit het verleden mee in stand helpen houden, is goud waard. Dat hij nog lang geruisloos over onze velden moge scheren!

CHRISTINE HANSENS

© Christine Hanssens

Uijge en Kleine aardappelbovist
© Luc Pinoy

ONZE AARDAPPELBOVISTEN

Wie naar paddenstoelen speurt, vindt regelmatig bijzondere soorten. Een goed herkenbare groep doet ons denken aan bovengronds groeiende aardappelen, ze zijn zeer stevig en min of meer bolvormig. Ze heten dan ook "aardappelbovisten" en komen regelmatig in het wild voor. Jonge exemplaren zijn van binnen wit, maar worden paars tot zwartpaars bij ouderdom. In Vlaanderen kent men 5 soorten aardappelbovisten. Het zijn onze enige mycorrhiza-vormende stuijzwallen. Een mycorrhiza is een samenlevingsvorm van schimmels en planten via de wortels. We moeten ze dus steeds in de nabijheid van bomen zoeken.

Best gekend, dus meest algemeen, is de **gele aardappelbovist** (*Scleroderma citrinum* - afb 1) Deze soort is zeer stevig, diameter 5-15cm, ze is bol- tot eivormig en dikwijls wat afgeplat bovenaan. Ze bezit soms een korte steel. Haar oppervlak is bezet met okerkleurige tot oranjegele hoekige schubben. De sporen (10-13µ) zijn bolvormig en bezet met stekels of schubben van 1,5µ die een netwerk vormen (µm = een duizendste van een millimeter). Om ze te onderscheiden van de andere soorten is het nodig om te kijken naar hun kleur die gelig tot bleekbruin is en de grove schubben. Ze komen regelmatig in het wild voor en lijken bijzonder goed op bovengronds groeiende aardappelen. Bij beschadiging van de huid is er bij deze soort geen verkleuring en heb je ook geen lijntjes tussen de schubben op de huid.

De kleine aardappelbovist (*Scleroderma areolatum* - afb 2) met 2-5 cm diameter, is regelmatig knolvormig tot bijna bolvormig. Als we er een schillette afnemen is het best om naar de verkleuring te kijken. Als de verkleuring roodachtig is, moet nagezien worden of er tussen de schubjes een gekleurd lijntje te zien is. Zo ja, dan is het de kleine aardappelbovist. Indien geen lijntjes te

bespeuren zijn dan is het de **kale aardappelbovist** (*Scleroderma bovista* - afb 3). Op het oppervlak zijn fijne donkerbruine schubbetjes te zien, omringd door een bleke zone. Men kan dit zwammetje indeuken, zonder te scheuren. Het bezit een korte dunne steel. Zijn geur is onaangenaam, rubberig. Het oppervlak van de **wortelende aardappelbovist** (*Scleroderma verrucosum* - afb 3) is eveneens fijn-schubbig. Hij valt wel op, omwille van zijn goed ontwikkelde, wortelende steel van soms 5 cm lang. Deze vormt de voet, die opvallend sterk ontwikkeld is en van holten voorzien. Bij rijpheid breekt zijn dik taai vel aan de top onregelmatig open. De ganse inhoud die ondertussen "stoffig" geworden is kan hierdoor de zwam verlaten. De sporen zijn rond, ze hebben 8-11,6 µ diameter en bezitten een ornamentatie van fijne stekels. Zijn peridiumwand kleurt niet bij beschadiging en de schubben van het oppervlak trekken vroegtijdig samen. Errond is dan een bleke zone te zien: "areool". Deze soort verschijnt vroeg in de zomer. Half-vergane exemplaren kunnen lang blijven liggen.

Bij de **kale aardappelbovist** (*Scleroderma bovista* - *afb 4*) kan de diameter tot 6 cm dik zijn. Het vruchtlichaam is min of meer regelmatig knolvormig, zittend of met een rudimentaire steel. Zijn oppervlak is min of meer glad of met onopvallende plat aanliggende schubjes. De kleur is grauwbrown, aan de basis wat rossig. Om een juiste determinatie te hebben, maak je een kleine beschadiging van de huid, en als die dan rood verkleurt is je determinatie in orde. Natuurlijk mag je dan geen lijntjes ontdekken tussen de schubjes, want anders heb je te doen met de kleine aardappelbovist.

Uiige aardappelbovisten (*Scleroderma cepa* - *afb 5*) zijn goed te herkennen omdat ze lijken op bovengrondse aardappelen. Bij ons zijn ze ook regelmatig te vinden o.a. in het Polygoonbos en domein Bergelen. De sporen zijn bolvormig en hebben geïsoleerde stekels. Om ze goed te kunnen te determineren maak je een kleine beschadiging van de huid. Krijg je een gele verkleuring dan heb je te doen met de uiige aardappelbovist.

LUC VERGAERDE

NACHTLEVEN IN DE STAD

Dan hebben we het niet zozeer over cafégangers of feestbeesten, maar wel over nachtvlinders. Insecten, en nachtvlinders in het bijzonder, zijn uitstekende indicatoren voor de biodiversiteit van een gebied. In juli organiseerde Natuurpunt Kortrijk, in samenwerking met de insectenwerkgroep, een nachtvlinderonderzoek in de stadstuin Messeyne in hartje Kortrijk.

Stedelijke tuinen en groene ruimtes spelen een cruciale rol in het bevorderen van biodiversiteit, klimaatregulatie, en het welzijn van bewoners. Daarmee kunnen steden significant bijdragen aan het behoud van soorten en het versterken van de biodiversiteit. Steden hebben een typisch klimaat, bekend als “warmte-eilanden”, en worden gekenmerkt door verstening en verharding. Toch kunnen we in steden een unieke flora en fauna aantreffen. Wanneer stadsflora haar gang kan gaan, zien we een diversiteit aan interessante en soms unieke soorten. Denk bijvoorbeeld aan muurfijnstraal, een plantje dat de laatste jaren een opkomst kent, en de zwarte roodstaart, een vogel die zich goed heeft aangepast aan verstedelijking. Een rijke inheemse stadsflora trekt heel wat insecten aan. Wie goed kijkt, ziet allerlei kriebelbeestjes rondkruipen en rondfladderen in de stad. In Kortrijk vonden we in stadsparken bijeenaggregaties (solitaire bijen die massaal hun nesten bouwen op dezelfde plaats), en op een drukke parkeerplaats ontdekten we tussen stenen nesten van de bijenwolf (een graafwesp die honingbijen vangt).

Door stedelijk groen op de juiste manier in te richten met inheemse planten bevorderen we de biodiversiteit in de stad. Kortrijk telt heel wat groene ruimtes en parkjes. Ook de stadstuin Messeyne is een groen plekje in de stad dat kansen biedt aan flora en fauna. In deze romantische tuin, vroeger “den hof” van een negentiende-eeuws herenhuis, vinden we bomen als de beuk, okkernoot, tamme kastanje, paardenkastanje, linde, es en wilg. De tuin is op enkele plaatsen half verwilderd zodat gewone klit, wolfspoot, knoopkruid, grote wederik, koninginnenkruid, zuring, groot hoefblad en bijvoet er alle kansen krijgen. Deze planten zijn waardplanten voor nachtvlinders. Dit zijn planten waarop nachtvlinders hun eitjes afzetten zodat de rupsen na het uitkomen direct aan de slag kunnen met eten en groeien. We waren dan ook benieuwd welke vlinders we in de tuin konden aantreffen.

We gebruikten drie lichtvallen. Dit zijn bakken gevuld met eierdozen waarop een trechter is bevestigd met daarbovenop een lamp. Nachtvlinders komen op de lamp af, fladderen rond tot ze per ongeluk in de trechter vallen, in de bak terecht komen en schuilen dan in de eierdozen. Het resultaat mocht er zijn. Zodra het donker werd, rond 22u, tot middernacht werden negentien verschillende soorten aangetrokken door onze

lichtvallen. Het resultaat zou waarschijnlijk nog veel spectaculairder zijn, mochten onze lichtvallen er de hele nacht gestaan hebben.

In een kleine twee uur lokten we onder andere een paar vlekstipspanners, een gestreepte goudspanner, een vaal kokerbeertje, een gepluimde snuituil, een zwamboorder, heel wat stippelmotten, een basterdwederikpeulmot (een puntenpakker in scrabble!), een schedeldrager, een paar gewone spiegelmotten, enkele variabele granietmotten, een huismoeder en de eerder zeldzame zuidelijke kruidenmot. Deze namen spreken zeker tot de verbeelding! Daarnaast waren een aantal soorten duidelijk de favoriet van het aanwezige publiek:

De gestippelde houtvlinder (*Zeuzera pyrina*, foto 1). Deze vlinder behoort tot de houtboorders. De rupsen leven in stammen, stengels of takken van de waardplant en ze voeden zich met het stengelweefsel of hout. Deze mooie vlinder was een trekpleister voor heel wat aanwezigen voor wie het nachtvlinderbestaan vooralsnog een mysterie was.

Hetzelfde “wow”-gevoel was er bij **de spaanse vlag** (*Euplagia quadripunctaria*, foto 2). Deze mooie vlinder met rode achtervleugels met zwarte vlekken kan je ook overdag vinden. Zuring, dovenetel en hondsdraf, allen aanwezig in de tuin, zijn waardplanten voor deze soort.

De kleine beer (*Phragmatobia fuliginosa*, foto 3) heeft twee zwarte stippen op de bruinrode voorvleugels en de achtervleugel is helderrood. De rupsen snoepen van o.a. weegbree, brandnetel en zuring.

Haarbos (*Ochropleura plecta*, foto 4) heeft bruine voorvleugels met een opvallende lichtbruine band langs de rand. Ook de rupsen van deze vlinder vinden in de tuin hun waardplanten zuring, weegbree en paardenbloem. Maar niet alleen nachtvlinders hielden ons gezelschap. Een egel kwam even piepen, vleermuizen en gierzwaluwen waren op jacht en ook twee interessante kevertjes, een grote viervlekschorsloper en een meeldauwlieveheersbeestje konden onze lampen niet weerstaan.

Gestippelde houtvlinder ©Luc Vergaerde
 Spaanse vlag ©Arne Nolf
 Kleine beer ©Koen Lavens
 Haarbos ©Luc Vergaerde

Het was een geslaagde activiteit. Niet alleen konden we vaststellen dat de natuur in de stad ook heel interessant en divers kan zijn, maar de activiteit had ook een belangrijke educatieve waarde. De aanwezige natuurliefhebbers hoefden we niet te overtuigen, maar de toevallige passanten en buurtbewoners konden we overtuigen van het belang van groen in de stad. Het was voor sommigen een verrassing dat de tuin een kleurrijke verscheidenheid aan leven herbergt. De aanwezigheid van een groepje jongeren, die het Kortrijkse nachtleven wilden verkennen, was bijzonder leuk. Ze hielden even halt en aanschouwden vol bewondering onze nachtvlinders. Hebben we een paar zieltjes gewonnen voor de natuur?

POL WANNYN

BART DE CLERCQ

BEDRIJFSSITE WORDT NATUUR IN AVELGEMSE SCHELDEMEERSEN

In zijn boek Avelgem schildert Stijn Streuvels de Scheldemeersen als een idyllisch en rustgevend landschap, waar de natuur en het boerenleven harmonieus samenkomen. Hij beschrijft de uitgestrekte graslanden, de kronkelende Schelde, en de rijke flora en fauna die deze regio kenmerken. De meersen vormen een belangrijk decor voor de verhalen en gebeurtenissen die hij in zijn boek vertelt, en ze weerspiegelen de eenvoud en schoonheid van het Vlaamse platteland. Nog steeds hebben de Scheldemeersen in Avelgem een groot landschapspotentieel. Ondertussen heeft de bekende Vlaamse ruimtelijke (wan)orde echter ook hier haar ingrijpende betonsporen nagelaten. Gelukkig vinden we met Natuurpunt sinds enkele jaren een partner in het gemeentebestuur en Intercommunale Leiedal om een storend landschappelijk element aan te pakken. De ontharding van de 'Site Pattijne-Duprez' kan een voorbeeld vormen voor onze regio en ver daarbuiten.

BEDRIJFSGEBOUWEN TE KOOP

We schrijven midden 2018: Natuurpunt Avelgem ontving van het toenmalige gemeentebestuur een plan voor de herinrichting van de industriezone Pattijne-Duprez, gelegen in de Meersstraat naast Coupure Deweer en ons natuurhuisje 'De Ijsvogel'.

Toen het textielveredelingsbedrijf ooit economisch bloeide, kreeg de locatie het statuut van industriegebied niveau II toegekend. Daarmee lag er een industriezone pal in het ruimere natuurgebied van de Scheldemeersen. Planologisch een zeer ongelukkige keuze, maar geen uitzondering in de tijdsgeest van toen. De site was ongeveer 1,3 ha groot en bestond uit twee delen: een hoofdgebouw van 0,7 ha en de bijgebouwen van 0,6 ha. Het plan voorzag om de bestaande oude bijgebouwen te slopen en te vervangen door 15 nieuwe KMO-gebouwen. Dit zou een bestemming betekenen van deze industrievlek midden in de Scheldemeersen. Ondertussen genoot het ruimere omliggende gebied terecht erkenning als natuurgebied en was het aangeduid als deel van het VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk, zijnde de belangrijkste natuurgebieden van Vlaanderen). De bedrijfssite was helemaal omringd door VEN-gebied. De toegang voor vrachtwagens via de smalle en dicht bewoonde Meersstraat was zowel voor het bedrijf als voor de inwoners problematisch geworden. Bovendien werd in het verleden in Avelgem al een veel ruimer bedrijventerrein ontwikkeld in de Schalaffiemeersen, waarbij de Scheldevallei een zeer waardevol authentiek meersengebied verloor.

Het inzicht groeide dat het handhaven van de industriezone Pattijne-Duprez niet langer zinvol was. Als Natuurpunt hebben we dan ook de betrokken eigenaars-verkopers benaderd en kunnen overtuigen om het plan niet uit te voeren en de grond te laten aankopen door Natuurpunt. Nadien zou in 2 fases overgegaan worden tot sloop van de gebouwen

om de natuur en open ruimte te herstellen. Eind oktober 2018 werd een aankoopdossier opgesteld voor de hoofdzetel van Natuurpunt in Mechelen. Al snel bleek echter dat de te betalen som voor Natuurpunt niet haalbaar was gezien de hoge prijs van het hele project en het ontbreken van subsidies.

→ Site Pattijne-Duprez voor
afbraak
©Pol Wannyn

← De huidige afbraak van site Pattijne-Duprez
©Pol Wannyn

NIEUWE TOEKOMSTGERICHTE VISIE

Intussen waren de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 achter de rug en kreeg Avelgem begin 2019 een nieuw bestuur. Het mag gezegd worden dat vooral dankzij schepen Beunens, ondersteund door burgemeester Deseyn en schepen Vandereecken, het politiek draagvlak ontstond om een duurzaam alternatief uit te werken voor de industriezone. De gemeente Avelgem en Intercommunale Leiedal bleken samen bereid om de site aan te kopen met als doel om alle gebouwen te slopen, het terrein te ontharden en terug te geven aan de natuur.

EEN DROOM KOMT UIT

Intussen zijn we 5 jaar verder en is men effectief gestart met fase 1, waarbij de bijgebouwen werden afgebroken en de bodem volledig onthard wordt. Dit deel wordt dan eerst tijdelijk ingezaaid. De tweede fase, afbraak en ontharding van het hoofdgebouw, is voorzien in 2029.

Natuurpunt Avelgem neemt als belangrijke buur en stakeholder deel aan een constructief overleg met Leiedal en de gemeente Avelgem om de omvorming tot een natuurlijke groene zone mee uit te werken. Na afbraak van het hoofdgebouw in fase 2 zal de volledige site heringericht worden en rekenen wij erop dat de inrichting zoveel mogelijk zal aansluiten bij de bestaande invulling van ons aanpalend natuurdomein. Als landschapsbeeld opteren we voor een zone waar pioniersvegetatie zich verder spontaan kan ontwikkelen en afwisselt met aangeplante struwelen. We zien kansen voor educatieve elementen voor de scholen, verenigingen of wandelaars via een infobord aan de noordoostzijde en een sinusvormig slingerend pad tussen de struwelen. Zo kan ook aansluiting gevonden worden met ons eigen Natuurpuntdomein 'De Ijssvogel'.

Tussen de tijd van het 'idyllische Streuvelslandschap' en de dag van vandaag vervlogen heel wat jaren en is er veel veranderd. We zijn echter enthousiast over het geplande natuurherstel op deze plaats. Hoewel de huidige ingreep aanvoelt als het weglassen van een storende betonpuist, verdient ook de industriële periode op deze plaats een aandenken. Er zal daarom met bakstenen van de afgebroken gebouwen een element gecreëerd worden dat een eigen biotoop vormt met specifieke ecologische kansen.

ANDERE OPPORTUNITEITEN LIGGEN TE WACHTEN

Avelgem stelt met dit project duidelijk een voorbeeld voor elders te lande. Maar ook in onze eigen gemeente zijn er nog vergelijkbare uitdagingen. De reconversie van bedrijfsgebouwen naar natuur kan ook ontwikkeld worden in de deelgemeente Waarmaarde. De site D'huyvetter Beton, 0,7 ha groot, ligt er geïsoleerd langs de Schelde, omringd door VEN-gebied. Over 8 à 9 jaar wordt de sloophamer er verwacht. Ontharding en teruggave aan de natuur zullen dan maatschappelijk ongetwijfeld nóg enthousiaster worden onthaald.

↓ Huidige site D'huyvetter beton Waarmaarde
©Pol Wannyn

HENDRIK DEBEUF

DUIZEND SOORTEN IN INGELMUNSTER EN IZEGEM

Voor de 8ste keer werden Ingelmunster en Izegem grondig uitgekamd, op zoek naar minstens 1000 verschillende soorten. We kunnen alvast verklappen: met succes!

Na de nodige voorbereidingen, onder impuls van Regionaal Landschap West-Vlaamse Hart i.s.m. stad Izegem, gemeente Ingelmunster en Natuurpunt De Buizerd, kon het 1000 soortenweekend op 22 en 23 juni van start gaan. De uitvalsbasis was 't Huzeke in Emelgem. Zo'n 87 enthousiaste waarnemers zochten naar alles wat kruipt, krioelt, bloeit en vliegt in de bossen, parken, bermes, tuinen, poelen, weiden... in Ingelmunster en Izegem (het werkgebied van Natuurpunt De Buizerd). Tegen zondagmiddag werd het doel van 1000 soorten meer dan overschreden. Er werd afgeklopt op **1285 soorten en 4379 waarnemingen**. Te veel om op te noemen, maar toch met enkele zeer zeldzame soorten. Grotere terreinen zoals Rhodesgoed, Mandelhoek, Wandel op de Mandel, Wallemote-Wolvenhof, Vlasbos, ... werden dichtig uitgekamd. Ook op kleinere terreinen zoals private tuinen en schoolterreinen werden veel waarnemingen opgetekend. Publieksactiviteiten zoals een bomenwandeling, op stap gaan met de app Obsidentify, een "mottige" avond, scheppen in het water en een bijensafari vielen in de smaak bij veel deelnemers. Met een extra woordje uitleg leren mensen bij over de biodiversiteit in hun eigen omgeving.

Om de hongerige magen te spijzen werd in 't Huzeke o.a. een ontbijt, tussendoortjes, drankjes en een stevige spaghetti aangeboden door het Regionaal Landschap.

DE BELANGRIJKSTE CONCLUSIES:

- Oppervlakte doet er niet altijd toe, vooral aanwezigheid van diverse biotopen zorgt voor veel soortendiversiteit.
- Waar nog niet gemaaid werd, vonden we veel soorten.
- Dit soort weekends zorgt voor een goede stimulans voor meer netwerking tussen experts, waarnemers, natuurverenigingen en overheden.
- Tijdens het zoeken werden Obsidentify en waarnemingen.be onmisbaar.
- Hoewel het ging over een momentopname gespreid over 48 uur, is dit een meerwaarde voor soortenkennis en een indicatie van de biodiversiteit in het werkgebied Ingelmunster-Izegem.
- Het was een druk, maar meer dan geslaagd 1000 soortenweekend, waarbij we ook nieuwe mensen konden ontmoeten, een babbelke en ervaringen uitwisselen.

Wie meer wenst te weten over de soorten, waarnemingen, locaties en tijdstip, zie www.waarnemingen.be/bioblitz/westvlaamsehart-2024.

➤ Insectensafari
↓ Waterdierjes zoeken in
kasteeldomein Blauwhuis
Izegem
©Maykin Bouttelgier

DE BRAMIER

Nabij het voormalige station en de nieuwe industriële site van Lauwe ligt het natuurgebiedje De Bramier. De naam is een samenvoeging van bramen en rapier (een veld met rapen). Begin 20e eeuw werd een pannenfabriek gesticht (La Lys) met een aantal kleiputten in de omgeving als gevolg. Iets later richtte textielfirma De Witte-Lietaer hier "Novobloc" op. Omdat De Witte-Lietaer gebruik maakte van een door steenkool aangedreven stoommachine die veel asresten produceerde en ze er geen blijf mee wisten, werd besloten om een firma op te richten die asresten maakte. Later evolueerde Novobloc tot een producent die tegels produceerde. Bij het polieren van deze tegels werd de vrijgekomen kalk in de oude kleiputten gestort. Op sommige plaatsen is de kalklaag van De Bramier 7 meter dik!

RIK LIBBRECHT

In 2004 stopte Novobloc haar werking en na de milieusanering in 2008, kocht de stad Menen dit terrein op. Het kalkstort en de overgebleven kleiputten bleek een ideale uitgangssituatie te zijn voor heel wat spontane natuur. Na veel bemiddeling kreeg een deel van de site Bramier de status van natuurgebied. Natuurpunt De Leiemeersen kreeg het beheer in handen. Het was hard labeur in het begin om de betonblokken, stenen, staal en ander afval te verwijderen. Na enkele jaren van natuurbeheer is er al een interessante flora ontwikkeld: grote ratelaar, bijen- en brede wespenorchis, grote kattenstaart, teunisbloem, kaardenbol, ijzerhard ... Dodaars, waterhoen, meerkoet en kuifeend komen er tot broeden. Vos, konijn en een populatie eikelmuisen zijn aanwezig. Zelfs reeën uit het nabijgelegen Preshoekbos komen er nu hun dorst lessen in de kleiputten.

In 2015 echter kocht Leiedal de omliggende oude industriële site met uitzondering van het natuurgebiedje dat we van de stad in beheer gekregen hadden. Op deze oude industriegronden ontstond spontane bebouwing. Het zag er toen

veelbelovend uit. De spontane bebouwing werd gekapt en er verscheen een typisch Vlaamse lelijke grijze gebetonneerde nieuwe industriezone. Wat ons betreft was dit een gemiste kans om een groter natuurgebied te verwezenlijken dat aansluit op het Preshoekbos en het verstedelijkte Lauwe.

Wil je alvast eens een kijkje nemen in het gebied?
Scan dan deze QR-code!

SCAN ME

↓ Bramier Lauwe
©Rik Libbrecht

PRINTING & PUBLISHING

drukta.

member of INNI GROUP

M Masschelein
golf / park / tuinmachines

STIHL

Masschelein bvba / Pluim 21, 8550 Zwevegem / info@masscheleinbvba.be / www.masscheleinbvba.be

onderhoud, herstellingen & verkoop
tuin- & parkmachines

DV Machinery

Zelfstandig maaien

De Cramer robotmaaier maait je gazon automatisch zonder dat je een vinger hoeft uit te steken.

Vraag vrijblijvend info

- VEILIG
- NAUWELIJKS HOORBAAR
- EENVOUDIG SCHOON TE MAKEN
- BEVEILIGD TEGEN DIEFSTAL

☎ **0475 32 64 01**

Bakkershof 29 • ZWEVEGEM

SAMENWERKEN GEEFT ONS VLEUGELS

De steenuiltjes doen het nog steeds goed in Kuurne en Lendeledede. En dat komt niet in het minst door de grote inzet van onze lokale werkgroep. Zo ontving onze Johan Piccavet onlangs nog het wisseluiltje van de Steenuilenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen omdat hij eigenhandig een 'gevallen' uilenjong had grootgebracht.

KURT MEERSCHAERT

← De verwondering tijdens de ringsessie van de uilskuikens
©Kurt Meerschaert

Het was valavond. Schemerduister viel in en daar stonden wij - mijn oudste dochter en ik - te wachten op onbekenden op de grens van Kuurne en Lendeledede aan de Hazebeek, in uitgerekend het donkerste gat van de parochie. Even later kwam een wagen aangereden. Aan het stuur zat Dirk Verhaeghe, de Vlasbekman met wie ik via mail in contact was gekomen. Naast hem bleek ook een zekere 'Djoni' in de wagen te zitten. Het zou een memorabele avond worden. Ik had toen nog geen benul van wat zo'n steenuileninventarisatie inhield. Vanuit onze wagen schalde de baltsroep van de steenuil door de boxen. En tot onze enorme verbazing reageerden heel wat steenuilen met het herhaaldelijk roepen van 'GHOOOEK', soms afgewisseld door een luid 'gemaauw' zoals van een krolse kat. En die blik vol verwondering bij mijn dochter? Die was meer dan goud waard. Na zoveel jaar staat dat beeld nog steeds op mijn netvlies gebrand.

Een woensdagavond in juni. Dirk had enkele dagen geleden een bericht gepost in onze Whatsappgroep: Er zou een publiek ringen van de uilskuikens (jonge steenuiltjes) georganiseerd worden bij hem thuis. Jeffrey – onze nieuwsgoeroe, kerkuilenfán én vegetariër – had via sociale media nog een beperkte publieke oproep gedaan. Groot was mijn verbazing toen er bij mijn aankomst een massa volk op de koer stond, zachtzomend in blijde verwachting. Ook Martine, Dirks vrouw, was geschrokken door de opkomst en toen er steeds meer mensen bleven toestromen, belde ze in paniek manlief. Die was op dat moment nog te velde aan het ringen samen met Guido Desmarets en Ludo Braeckman,

de opperheren van ons Zuid-West-Vlaams steenuilenlandschap.

Dirk Desmet (onze activiteitenfotograaf en blogger), Laurie Vanden Daele (kerkuilenspecialiste en net als manlief vegetariër) en dochter Camille stonden vol spanning te wachten op het ultieme moment. Eerst haalden Guido en Dirk ver weg van het publiek de uiltjes voorzichtig uit hun nestkast. Vervolgens werden ze onder toezicht van een rustig publiek één voor één gemeten, gewogen en geringd. Alles om de diertjes zo weinig mogelijk stress te bezorgen. Die verwonderde blikken van jong en oud, de mond opengesperd van verbazing. Ik had een déjà-vugevoel. Verwondering op zijn echtst.

Leuk detail: Achteraf kwam ik te weten dat enkele van de aanwezige kindjes dusdanig onder de indruk waren dat ze hun hamsters (knuffeldieren) op exact dezelfde manier wogen, maten en alle gegevens netjes in het schriftje opschreven, net zoals ze Ludo hadden zien doen.

En de uilskuikens? Die waren er op het moment van de weging niet zo goed aan toe, net als het vrouwtje. Ze wogen veel te weinig, vermoedelijk omdat er iets met het mannetje gebeurd moest zijn, met ondervoeding tot gevolg. Dus heeft Dirk ze 1 keer per dag gedurende een week lang bijgevoed met onbewerkt vlees (dankzij een hulpvolle lokale slager). Eind goed, al goed, want ondertussen vlogen alle jongen uit, de weidse wondere wereld in. Ben ik blij dat ik met deze mensen mag samenwerken.

CHRIS DUTRY

MOTTEN KOMEN EINDELIJK UIT DE (KLEER)KAST

Ronny 'Ron' Herreman uit Kuurne is geen onbekende bij de fervente vogelspotters in onze regio. Minder bekend is dat zijn interesse sinds enkele jaren ook uitgaat naar nachtvlinders – zelf heeft hij het liever over motten – die tot voor kort letterlijk in de schaduw bleven van de dagvlinders. Omdat Ron eind augustus een SNUIT-activiteit rond 'nachtvlinders' voor onze afdeling zou begeleiden, vroegen we hem enkele weken vooraf om ons wat te vertellen over deze wondere nachtdieren en hun kwalijke reputatie in onze kleerkast te nuanceren.

→ Ronny met zijn nachtvlinderval
©Chris Dutry.

“Toen in 2003 de eerste grote veldgids voor nachtvlinders van Paul Waring en Martin Townsend verscheen, was dit voor velen het startsein om zich te gaan verdiepen in deze vlinders die qua aantal soorten wel tienmaal talrijker zijn dan de dagvlinders. Iets vergelijkbaars zagen we toen recent een wildebijengids verscheen, waarna de interesse voor wilde bijen een boost kreeg. Voorheen waren het immers vooral wetenschappers die zich waagden in de wereld van de moeilijke determinatie van insecten, van hommels tot kevers.

Toen ik drie jaar later de Nederlandse vertaling van die Engelse nachtvlindergids kon aanschaffen, heb ik meteen ook een 'skinnerval' gekocht. Zo'n lichtbak bestaat uit een grote houten bak met twee ledlampen en glazen hellingen waarlangs de gevangen motten op de bodem terechtkomen. Ikzelf plaats eierdozen op die bodem, zodat de diertjes zich kunnen verschuilen tegen het felle licht. Voor alle duidelijkheid: de bedoeling is wel om de gevangen motten nadien weer vrij te laten.

Als ik mijn lichtbak installeer, dan stel ik mijn timer in zodat het licht uitgaat net voor zonsopgang, dit om te vermijden dat de gevangen motten de bak opnieuw

verlaten via de gleuf waardoor ze binnengekomen zijn. Wellicht voelen sommige motten een minieme tocht die hen naar de vrijheid leidt. Ik zorg er daarom voor dat ik op tijd opsta ... Als beginner gebeurde het wel eens dat de vogels mij voor waren en ik nog slechts wat mottenvleugels rond mijn lichtbak aantrof. Daar wordt een mens pas 'mottig' van ... “

VOELSPRIETEN EN NIERVLEKKEN

“Niet alle motten zijn even makkelijk te determineren, al kan je aan de hand van hun voelsprieten een onderscheid maken tussen draadvormig of geveerd. Sterk geveerde antennes tref je alleen aan bij de mannetjes van sommige soorten. Die antennes zijn vooral bedoeld om de feromonen van de vrouwelijke motten op te vangen. Vandaar dat de vrouwtjes kortere en eenvoudiger antennes bezitten. In tegenstelling tot de dagvlinders hebben motten nooit een 'knots' aan het einde van hun voelsprieten. Die antennes blijken onder de microscoop te bestaan uit een reeks fragmenten. Een nachtvlinder in rust plooit die sprieten langs zijn lijf, zodat ze nauwelijks zichtbaar zijn. Sommige nachtvlinders - zoals de plakker - hebben té lange voelsprieten om ze naast hun lichaam te kunnen opvouwen.

Ook de zogenaamde niervlekken en de vorm van de vleugels kunnen helpen bij het bepalen van een gevangen nachtvlinder. Het determineren van sommige soorten is echt wel specialistenwerk. Daarbij worden de genitaliën van die motten onder de microscoop bestudeerd. Ondertussen is er de handige app 'Obsidentify' die jou in geval van twijfel mogelijk verder helpt.”

SPANNERS EN UILTJES

“Zo raakte ik meer en meer geboeid door wat ik in mijn achtertuin kon vangen. Al bij de eerste keren bleek er een relatief zeldzaam exemplaar bij te zitten en dat moedigde mij aan om verder te doen. Bij het plaatsen van een lichtbak helpt het ook om te 'smeren': het plaatsen van een zoete en geurige lokstof, bestaande uit honing, wijn of bier. In de nachtvlindergids vind je daar wel recepten voor. Overigens vliegen niet alle motten zomaar naar een lichtbron. Een vangnetje in de buurt van de lichtbak kan dan handig zijn ... Het aantal gevangen motten

← Lennart en Lotte luisteren
geboeid naar Ronny's verhaal
over de nachtvlinders
©Chris Dutry.

varieert sterk, naargelang de plek, het seizoen, het weer – vooral dan de luchtvochtigheid en temperatuur.

Er zijn ook motten die 's winters vliegen, zoals de meidoornspanner. Een 'spanner' is een nachtvlinder waarvan de vorm en kleuren van de vleugels aan dagvlinders doen denken. 'Uiltjes' daarentegen zijn eerder somber gekleurde, plompe nachtvlinders die in rusttoestand vaak hun voorvleugels deels over elkaar schuiven. Vanzelfsprekend heeft een meidoornspanner oude meidoorns als waardplant nodig om zijn eitjes af te zetten. Omwille van het risico op perenvuur werden echter veel oude meidoorns gerooid. Op jonge meidoorns zal je nog geen spanners aantreffen. Hun rupsjes zijn nochtans op hun beurt voedsel voor vogels die op dat moment hun kroost willen voeden. En zo belanden we dan toch weer bij mijn eerste passie ...

Een nachtvlinder leeft doorgaans hooguit één jaar, net genoeg om de cyclus van rups tot vlinder te doorlopen. Zijn aantal vlieguren is dus eerder beperkt, al heb je ook vlinders die vanuit Zuid-Europa 's zomers hierheen komen, zoals de windepijlstaart. Die naam verwijst duidelijk naar zijn waardplant, de winde. Typisch voor deze 'trekvlinders' is dat hun vleugels vaak tekens van 'slijtage' vertonen. Ze hebben trouwens de tocht van hun leven gemaakt ... Al blijft de prestatie van de monarchvlinder, die van Canada naar Mexico vliegt om daar te overwinteren, ongeëvenaard in onze contreien.

Oriëntatie gebeurt vooral via de maan. Bij volle maan zijn ze duidelijk veel actiever, al moeten ook dan temperatuur en luchtvochtigheid meezitten. Moten zijn doorgaans sterk behaard en vliegen niet graag met een bedauwd lijf. Bij sommige soorten zijn het borststuk en de kop extra dik behaard. Dat is niet enkel en alleen voor het behoud van

lichaamswarmte, maar ook om de echolocatie van vleermuizen – hun voornaamste belager! – deels te absorberen en zo aan een gewisse dood te ontsnappen.

Pas onlangs is met behulp van hypersnelle camera's ontdekt dat motten niet rechtstreeks, maar ruggelings naar een lichtbron toevliegen, wat eigenlijk wel logisch is, want in natuurlijke omstandigheden vliegen ze ook met het (maan)licht boven zich."

PERFECTE CAMOUFLAGE

"Wat de kleuren betreft, heb je zowat alle tinten van grijs tot bruin en wit. Kleuren bepaalden soms mee de naam van de vlinder, zoals bij de 'peper-en zout'-vlinder, die zowel een donkere als een bleke variant kent. Destijds evolueerden een aantal soorten van bleek naar donker in antwoord op de luchtvervuiling die een roetlaag vormde op bomen en gebouwen.

Als een 'spanner' per ongeluk uit mijn lichtbak ontsnapt en op de grond terecht komt, is die haast niet meer terug te vinden. Ook als de mot naar een wand vliegt, vind je hem nauwelijks terug. Hun talent om in hun omgeving op te gaan is echt fenomenaal ...

Net zoals bij dagvlinders is er een achteruitgang door het verlies aan geschikte biotopen. Mijn ervaring is dat de meeste nachtvlinders het nog steeds goed doen, al kunnen doorgedreven studies tot een andere conclusie komen ... "

Nauwgezet reviseren van auto-onderdelen volgens de hoogste standaarden

**(ELEKTRISCHE)
STUURHUIZEN**

**(ELEKTRISCHE)
STUURPOMPEN**

**EPS
STUURKOLommen**

REMklAUWEN

AANDRIJFASSEN

DE BREEDSTE RANGE

Met ons enorme aanbod aan gereviseerde auto-onderdelen voor tal van voertuigen - van Alfa tot Zastava - kunnen we aan iedere vraag voldoen, ook voor elektrische voertuigen.

DE HOOGSTE KWALITEIT

Als gerenommeerd specialist in remanufacturing weet ERA Benelux gereviseerde onderdelen te leveren die voldoen aan dezelfde eisen die ook aan nieuwe OE-onderdelen worden opgelegd.

ONZE GROENE AMBITIE

De componenten die een tweede leven worden geschonken, komen tot stand in een productieomgeving waar klimaatneutraliteit wordt nagestreefd.

TECHNISCHE HELPDESK BESCHIKBAAR

WELDRA START AANPLANT KATERBOS WEVELGEM

Na een veel te lange voorbereidingsperiode starten we binnenkort de aanplant van het Katerbos in Wevelgem. Een bos dat berucht werd nog voor het er was: de trouwe Klimoplezer kent ondertussen de voorgeschiedenis. Met onze vrijwilligers van Natuurpunt kochten we in 2022 vlak bij het centrum van Wevelgem 8,5 ha landbouwgebied om er een bos te realiseren. Daarmee zou onze bosarme gemeente vergroenen en voerden we mee het Vlaams beleid uit dat inzet op meer bos in Vlaanderen. Toen kwam er onverwacht tegenwind: enkele omwonenden gingen in het verzet en toevallig spoorde dit dan ook nog eens samen met een ruimer boerenprotest in Vlaanderen. Dit werd dan handig gebruikt om ook ons bosproject aan te vallen. Na een paar maanden van moeizaam overleg met diverse overheden, waarbij zowel wijzelf als ons gemeentebestuur ervoor kozen om het hoofd koel te houden, kwamen we tot een eervol compromis. Het Katerbos kreeg zijn vergunning van de gemeente om te mogen aanplanten, maar wordt 2,5 ha kleiner (6 ha) en Natuurpunt laat een deel van de oppervlakte zijn landbouwfunctie behouden.

HOE LOOPT HET NU VERDER?

In de week van 18 november starten we met fase 1 van de aanplant: dan gaan zowat 6000 stuks divers plantgoed in de grond. We kozen voor een grote diversiteit aan soorten die thuishoren in de randzone van een bos en die het leefgebied van veel soorten vogels en insecten zullen worden. In deze fase planten we alleen de randzones aan en daar is een goede reden voor: 2 omwonenden van ons bos kozen ervoor om nog een juridische procedure te starten tegen onze bosvergunning. Zo'n procedure loopt bij de Raad van State en

vraagt veel tijd (1,5 à 2 jaar). De argumenten tegen het bos gaan over toekomstige schaduwvorming tot lawaai van spelende kinderen, maar we hebben er alle vertrouwen in dat dit op niets zal uitlopen. Toch plannen we fase 2 van de aanplant maar na de uitspraak.

Voor fase 1 van de aanplant gaan we onder meer samenwerken met de lokale scholen, want het Katerbos is een toekomstbos, door de kinderen van vandaag voor de kinderen van morgen. **Onze leden worden in het weekend van 23 en 24 november vanaf 14 u. uitgenodigd om de handen uit de mouwen te steken. Kom je mee een handje helpen?**

GEEF JE ONS OOK EEN FINANCIËEL STEUNTJE?

Dankzij subsidies van Vlaanderen en een flinke steun van onze gemeente kunnen we dit project realiseren, maar onze **afdeling moet zelf nog € 50.000** verzamelen. Deze Klimop bevat daarom een brief met de vraag om het Katerbos te steunen. Hartelijk dank!

↓ Natuurpuntleden verzamelen enthousiast op de plek waar het Katerbos komt
©Siegfried Desmet

info@d-flower.be | www.d-flower.be

f doe mee op onze Facebook groep d-flower

Kortrijksestraat 68
B-8520 Kuurne
Tel. 056 71 20 55
E-mail: flax@pandora.be

GROOT HANDBOEK AROMATHERAPIE

Auteurs: Greetje Van den Eede & Dr. Geert Verhelst

- met honderden **wetenschappelijk onderbouwde en praktijkgerichte recepten** voor de meeste voorkomende klachten en aandoeningen: eenvoudige recepten, met één of enkele essentiële oliën, en meer uitgebreide, met uitgekende synergieën voor professioneel gebruik
- daarbij komen **alle mogelijke toepassingen** aan bod: **vernevelen, inhalatie, huidapplicatie, massage, baden, orale inname...**
- met **80 uitgebreide en 40 kleinere monografieën**, waarin de meest gebruikte essentiële oliën worden voorgesteld
- met een hoofdstuk over de chemische achtergronden om de werking van essentiële oliën te staven
- met de kwaliteitseisen waaraan essentiële oliën dienen te voldoen
- met een **'Do it yourself'-hoofdstuk** voor wie zelf essentiële oliën wil verwerken in zijn verzorgingsproducten en met tips voor een EHBO-kit, een thuis- en reisapotheek

VP €99,00 - ISBN: 9789082692242 - Uitgever: BV Mannavita

Verkrijgbaar in alle natuurvoedingswinkels, online bij www.amanvida.eu en bij de boekhandels.

Tuinsappen Lombarts Calville
De geperste zaligheid

- Wij verwerken uw appels of ander fruit tot een heerlijke vruchtensap (gepasteuriseerd)
- Verkoop van sappen op basis van appel
- Bedrijfsbezoeken

Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Slijpstraat 1, 8902 Voormezele (Ieper)
lombartscalville@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

FOTO ROBERT

Brugsestraat 84-86 | 8500 Kortrijk | Tel. 056 35 47 52 | www.fotorobert.be | foto.robort@telenet.be

OP STAP IN DE NATUUR
MET NIKON Z

PROFESSIONAL
Dealer

Nikon Z 8 | NIKKOR Z 600mm f/6.3 VR S

De krachtpatser voor het maken van zowel foto's als video's staat garant voor een spectaculaire beeldkwaliteit en biedt een maximale flexibiliteit om zich aan elke workflow aan te passen. De ultieme precisie in een lichte en compacte body.

8K RAW-VIDEO | 45,7 MEGAPIXELS | TOT 120 BPS | COMPACTE CAMERABODY

ACTIVITEITEN IN DE KIJKER

20 OKTOBER DAG VAN DE TRAGE WEG

Op zondag 20 oktober zetten we weer ons beste beentje voor op Dag van de Trage weg. Ontdek trage wegen in de ganse regio:

Afdeling	Locatie	Uur	Wat?	Meer info
NP De Vlasbek	Dorpsplein Lendeledede	14u – 18u	Sneukelfietstocht	calis.jeffrey@gmail.com
NP Avelgem	Jachthaven Kloron, Scheldekaai 1, Kerkhove	14u	Geleide wandeling Kerkhove-Waarmaarde	polwannyn@skynet.be
NP Kortrijk	Kindervriend in Rollegem (Tombroekstraat 6-8, Kortrijk)	8u – 15u	Loop of stap voor 11.11.11 Graag vooraf inschrijven	Saar_vandenbroucke@hotmail.com
NP Zwevegem	Hoeve Filip en Françoise Vandesteene, Sint-Annastraat 26, Otegem	10u – 14u30	Geleide wandeling rond de Kleine Ronsebeek. Graag vooraf inschrijven	luc-decuypere@skynet.be
NP Krekel Anzegem	Kerk Anzegem Kerkstraat 1, 8570 Anzegem	14u – 16u30	Op verkenning langs trage wegen aan de Borreberg en het domein Hemsrode (geleide wandeling)	Pol.Ostyn@telenet.be

DAG VAN DE NATUUR

Zoals elk jaar organiseert Natuurpunt ook dit najaar de Dag van de Natuur, op 23 en 24 november. Dit is dé kans om de natuur van dichtbij te leren kennen en actief mee te helpen met het natuurbeheer. Door samen te werken, kunnen we ervoor zorgen dat waardevolle natuurgebieden behouden blijven en verbeteren.

Afdeling	Locatie	Uur	Wat?	Meer info
NP De Vlasbek Za 23/11	Oude Leiereservaat, jaagpad onder de R8, tegenover Gentssteenweg 246, Kortrijk	9u – 12u	Dunningswerk, takkenrillen maken, poel opschonen, zwerfvuil rapen	johanstaelens@telenet.be
NP Zwevegem Za 23/11	Smalspoorbrug, Kwatanestraat Zwevegem	8u – 12u	Hakhoutbeheer	danny.deceukelier@telenet.be 056/75 61 39
NP Waregem Za 23/11	De Weymeersch- Meersstraat 13 9870 Zulte	9u – 16u	Knotwilgen opsnoeien Meebrengen: werkhandschoenen en aangepaste kledij, eventueel picknick.	Peter Depodt (0472/333.124 of depodt@scarlet.be) en Frederic Piesschaert (0472/525.974 of frederic.piesschaert@hotmail.com)
NP Wevelgem Za 23/11	Artoisstraat thv Leievally	14u – 17u	Bosaanplant: we maken er een feest van! Breng een spade mee.	Herman Nachtergaele (nachtergaeleherman@gmail.com) 0485/025503
NP De Buizerd Za 23/11	't Spoorwegdomein - einde van het Stationsplein, Ingelmunster (skatepark)	9u – 12u	Wilgen knotten, maaien en afvoer hooisel. Wij zorgen voor alle materieel. Zelf zorgen voor werkhandschoenen en stevig schoeisel.	Hendrik Debeuf (info@debuizerd.be of 0475/365955)
NP De Buizerd Zo 24/11	Mandelhoek, NEC, Waterstraat 6, Ingelmunster	9u – 12u	Maaien, hakhout beheer en vele kleinere werken. 's Middags: broodjes en braadworsten (geef dan vooraf wel een seintje).	Hendrik Debeuf (info@debuizerd.be of 0475/365955)

FILMAVOND OP BIOBOERDERIJ 'T GOED TER HEULE

We tonen de film “**Vogels kun je niet melken**”, een meeslepend verhaal dat het spanningsveld tussen generaties binnen de landbouw centraal stelt. Melkveeboer Bote de Boer uit Tjerkwerd Súdwest-Fryslân kijkt reikhalzend uit naar de komst van de grutto. In heel Friesland laat deze weidevogel zich nauwelijks nog zien, maar bij hem blijft hij komen. Er is echter een probleem: als weiland voor vee zou deze grond veel meer kunnen opbrengen. En dat is hoe de zonen van Bote de toekomst zien. Met een mix van humor en diepgang biedt de film stof tot nadenken over traditie, innovatie en familiebanden op het platteland.

Wanneer:

Op woensdag 20 november nodigen we je van harte uit voor een bijzondere filmavond op Bioboerderij 't Goed Ter Heule!

Start film:

19u30

Prijs: 12 euro

Napraten:

Na afloop gezellig napraten in de bar, met een drankje en hapjes van de bioboerderij.

Adres: Bioboerderij 't Goed ter Heule
(Dronkaertstraat 665 Lauwe)

Inschrijven: www.natuurkoepel.be

Food.Film.Fest.

De trouwe klanten

Tombola

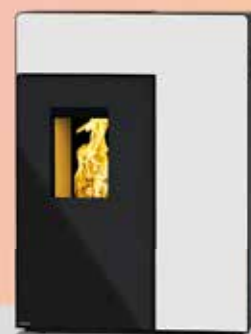
De nieuwe klanten

**Win je RIKA
kachel terug**

20 stroomop

**Stroomop is 20 jaar
en trakteert.**

RIKA

www.20jaarstroomop.be

Rodebietenspindasoep

De rodebietenspindasoep is eigenlijk een van mijn klassiekers. Veel van mijn vrienden zullen nu bevestigend knikken. De soep is ontstaan op een avond dat de pot pindakaas zich als bij wonder in mijn gezichtsveld bevond tijdens het maken van rodebietensoep. Een voltreffer zo bleek. En ik hoop dus ook voor jullie!

Bereiding:

1. Versnipper de ui.
2. Schil de rode biet en snijd hem in blokjes.
3. Fruit de ui in arachideolie tot hij glazig wordt.
4. Voeg de rode biet, gember, look en kruiden toe.
5. Roerbak 3 minuten.
6. Blus met ciderazijn.
7. Voeg de bouillon toe en laat koken tot de bieten botergaar zijn.
8. Voeg de pindakaas toe, mix de soep glad en breng op smaak met peper en zout.
9. Serveer met verse koriander en getoast sesambrood.

Voor 400 g

- 500g rode biet
- 150g ui
- 1 teen geperste look
- 1 el geraspte gember (of 1 el gemberpoeder)
- 1 tl chilipoeder
- 1 tl currypoeder
- 1 tl komijnpoeder
- 1 tl korianderpoeder
- sap van 1/2 citroen
- pezo
- 1,5 l groentebouillon
- 4 el pindakaas
- arachideolie
- busseltje verse koriander

DE WOUDAAP: SUCCESVOL BROEDVOGEL IN NATUURRESERVAAT DE GAVERS

De Woudaap, een van de kleinste reigersoorten in Europa, heeft zich de afgelopen jaren succesvol gevestigd in het natuurreservaat De Gavers. Dit kleine, maar zeer zeldzame reigertje wordt steeds vaker gespot in het moerassige landschap van dit beschermde gebied, wat een belangrijke indicator is van de kwaliteit en het succes van het natuurbeheer ter plaatse.

(Met dank aan Francis Pattyn voor de prachtige foto's)

Het broeden van de Woudaap in De Gavers is niet alleen bijzonder vanwege het zeldzame karakter van deze vogel in Vlaanderen, maar ook omdat het bevestigt dat het natuurbeheer in het gebied vruchten afwerpt. De aanwezigheid van deze soort wijst erop dat de waterkwaliteit en de vegetatie in het reservaat optimaal zijn voor de broed- en leefomstandigheden van de Woudaap.

Het Belang van Beheer

Het natuurreservaat De Gavers wordt zorgvuldig beheerd door Natuurpunt en de Provincie West-Vlaanderen. Dit beheer richt zich onder andere op het behoud en de verbetering van de natuurlijke waterhuishouding, het beheer van de rietlanden, en het zorgen voor een rustige omgeving die minimale verstoring voor broedvogels biedt.

Dankzij deze inspanningen zijn de rietlanden in De Gavers uitgegroeid tot een ideaal leefgebied voor de Woudaap. De rietvelden zijn dicht genoeg om bescherming te bieden tegen predatoren, terwijl de waterpartijen voldoende voedselvoorziening bieden in de vorm van kleine vissen en insecten.

Een Succesverhaal voor de Toekomst

Het succes van de Woudaap in De Gavers biedt hoop voor de toekomst van deze kwetsbare vogelsoort in Vlaanderen. Door het volgehouden natuurbeheer kunnen hopelijk nog meer zeldzame en bedreigde soorten hun weg vinden naar dit prachtige gebied.

Natuurpunt en de Provincie West-Vlaanderen blijven zich inzetten voor het behoud en de verdere ontwikkeling van het natuurreservaat. De hoop is dat de Woudaap hier nog vele jaren zal blijven broeden en dat andere bedreigde soorten zich eveneens zullen vestigen in De Gavers.

WANDELING

BEHEERWERKEN

CURSUS/LEZING/
WEBINAR

NATUURSTUDIE

NATUUR-
FOTOGRAFIE

DAGUITSTAP

ACTIVITEIT VOOR
KINDEREN EN
FAMILIES

September 2024

30.09

WETENSCHAPSCAFÉ:
WATERSTRESS MET TWEE
GEZICHTEN - NK

Waar

Hogeschool VIVES campus
Roeselare, Wilgenstraat 32 Roeselare

Wanneer

19.00 u. - 22.30 u.

Info

nele@natuurkoepel.be
of 0487/64 45 85

02.10

PADDENSTOELEN ZOEKEN IN
DE GODTSCHALKBOSSEN - MYC

Waar

Ingang van het domein, Menenstraat
55 Zonnebeke

Wanneer

13.30 u. - 16.30 u.

Info

hanssens.christine@gmail.com - Gids:
Joseph Iserbyt

05.10

BEHEERWERKEN BRAEBOS -
NPZ

Waar

Loods Natuurpunt (Sint-
Pietersbrugse) Kraaibosstraat
Zwevegem

Wanneer

08.00 u. - 12.00 u.

Info

danny.deceukelier@telenet.be
of 056/75 61 39

05.10

WERKDAG IN LE VIVIER TE
ESCANAFFLES - NPZ

Waar

Rue du Vivier Escanaffles

Wanneer

09.00 u. - 12.00 u.

Info

els53.pauwels@gmail.com
of 069/58 13 52

05.10

HET HUIS VAN DE VLEERMUIS
- NPGS

Waar

Provinciedomein De Gavers
Harelbeke

Wanneer

19.00 u. - 21.00 u.

Info

natuurpuntgaverstreke@gmail.com
of 0475/86 56 66

05.10

NACHT VAN DE DUISTERNIS
- NPZ

Waar

Loods Natuurpunt (Sint-
Pietersbrugse) Kraaibosstraat
Zwevegem

Wanneer

19.30 u. - 22.00 u.

Info

bavo.de.clercq@telenet.be
of 056/75 40 79

06.10

VOGELTREKTELLING - NPDV

Waar

Trektelpost Bavikhove

Wanneer

08.00 u. - 15.00 u.

Info

calis.jeffrey@gmail.com

13.10

HERFSTWANDELING DOOR
HET SPITAALBOS WORTEGEM
- NPW

Waar

Café De Fazant, Wortegem-Petegem

Wanneer

14.00 u. - 16.30 u.

Info

patrick.vandenbussche2@pandora.be
of 0495/59 88 05

13.10

GELEIDE WANDELING
MANDELHOEK - NPDB

Waar

NEC 't Schuttershuisje, Waterstraat
6, Ingelmunster

Wanneer

09.30 u. - 11.30 u.

Info

info@debuizerd.be of 0475/36 59 55

16.10

PADDENSTOELEN ZOEKEN IN
HILL 60 / VIERLINGEN

Waar

Zwarte Leenstraat 8902 Zillebeke

Wanneer

13.30 u. - 16.30 u.

Info

hanssens.christine@gmail.com -
Gids : Luc Pinoy

06.10

ZONDAGMORGENWANDELING
DE GAVERS - NPGS

Waar

Parking De Gavers,
Stasegemsesteenweg, Harelbeke

Wanneer

09.00 u. - 11.00 u.

Info

geert.vanloot@scarlet.be of 0477/51
91 27

12.10

OPEN WERKDAG - TVAE

Waar

Tuin van Adem en Eten, verlengde
koffiestraat / blekerijweg, Zwevegem

Wanneer

09.00 u. - 12.00 u.

Info

steffi.dsmt@gmail.com

12.10

BEHEERWERKEN BRAEBOS -
NPZ

Waar

Loods Natuurpunt (Sint-
Pietersbrugse) Kraaibosstraat,
Zwevegem

Wanneer

08.00 u. - 12.00 u.

Info

danny.deceukelier@telenet.be
of 056/75 61 39

12.10

BEHEERWERKEN IN DE GAVERS
- VILLAPLASJES/HET RESERVAAT
- NPGS

Waar

De Gavers verzamelplaats aan
de villaplasjes of het reservaat,
Harelbeke

Wanneer

09.00 u. - 12.00 u.

Info

bart.lemey@gmail.com
of 0474/51 67 65

12.10

BEHEERWERKEN AVELGEMSE
SCHEDEMEERSEN - NPA

Waar

Natuurhuisje De Ijvogel, Meersstraat
45, Avelgem

Wanneer

08.30 u. - 11.30 u.

Info

dirk.libbrecht@scarlet.be
of 0495/59 07 75

19.10

BEHEERVOORMIDDAG IN DE
KLEIPUTTEN- NPK

Waar

NEC De Steenoven, Schaapsdreef
29, Kortrijk

Wanneer

09.00 u. - 12.00 u.

Info

tomvandenbroucke@hotmail.com

19.10

BEHEERWERKEN BRAEBOS -
NPZ

Waar

Loods Natuurpunt (Sint-
Pietersbrugse) Kraaibosstraat,
Zwevegem

Wanneer

08.00 u. - 12.00 u.

Info

danny.deceukelier@telenet.be
of 056/75 61 39

20.10

HERFSTWANDELING LANGS
TRAGE WEGEN WAARMAARDE/
KERKHOVE - NPA

Waar

Jachthaven Kloron, Scheldekaai 1,
Kerkhove

Wanneer

14.00 u. - 17.00 u.

Info

polwannyn@skynet.be
of 0497/45 52 99

 20.10	LOOP OF STAP VOOR 11.11.11 - NPK
Waar	Kindervriend in Rollegem (Tombroekstraat 6-8, Kortrijk)
Wanneer	08.00 u. - 15.00 u.
Info	Saar_vandenbroucke@hotmail.com

 20.10	WANDELING ROND DE KLEINE RONSEBEEK - NPZ
Waar	Hoeve Filip en Françoise Vandesteene, Sint-Annastraat 26, Otegem
Wanneer	10.00 u. - 14.30 u.
Info	luc-decuypere@skynet.be

 20.10	OP VERKENNING LANGS TRAGE WEGEN AAN DE BORREBERG EN HET DOMEIN HEMSRODE - NPKA
Waar	Kerk Anzegem, Kerkstraat 1, 8570 Anzegem
Wanneer	14.00 u. - 16.30 u.
Info	Pol.Ostyn@telenet.be

 20.10	SNEUKELFIETSTOCHT - NPZ
Waar	Dorpsplein Lendeled
Wanneer	14.00 u. - 18.00 u.
Info	calis.jeffrey@gmail.com

 24.10	INFOAVOND NO WASTE NOVEMBER - NPZ
Waar	De Drie wijzen, Kerkstraat 5, Kuurne
Wanneer	20.00 u. - 22.00 u.
Info	calis.jeffrey@gmail.com

 26.10	BEHEERWERKEN BRAEBOS - NPZ
Waar	Loods Natuurpunt (Sint-Pietersbrugse) Kraaibosstraat, Zwevegem
Wanneer	08.00 u. - 12.00 u.
Info	danny.deceukelier@telenet.be of 056/75 61 39

 26.10	BEHEERWERKEN BONTE OS - NPGS
Waar	Ingang Bonte Os, Deerlijk
Wanneer	09.00 u. - 12.00 u.
Info	wim.steelandt@outlook.com of 0497/54 38 88

 27.10	OPEN WERKDAG VAN 9U TOT 12U - TVAE
Waar	Tuin van Adem en Eten, verlengde koffiestraat / bekerijweg, Zwevegem
Wanneer	09.00 u. - 12.00 u.
Info	steffi.dsmt@gmail.com

 27.10	KENNISMAKING MET BERGELEN - NFW
Waar	Provinciaal domein Bergelen, Gullegem, o.l.v. Ignaas Robbe en Herman Nachtergaele
Wanneer	09.00 u. - 12.00 u.
Info	Werkgroepnatuurfotografie@natuurkoepel.be

 27.10	OPENDEURDAG MET KINDERACTIVITEITEN IN HERFSTKLEUR - NPA
Waar	Natuurhuisje De Ijvogel, Meersstraat 45, Avelgem
Wanneer	14.00 u. - 18.00 u.
Info	natuur.avelgem@telenet.be of 0474/79 80 92

 02.11	BEHEERWERKEN DAALBEEKBOSJE - NPZ
Waar	Loods Natuurpunt (Sint-Pietersbrugse) Kraaibosstraat, Zwevegem
Wanneer	08.00 u. - 12.00 u.
Info	danny.deceukelier@telenet.be of 056/75 61 39

 03.11	ZONDAGMORGENWANDELING DE GAVERS - THEMA: PADDENSTOELEN - NPGS
Waar	Parking De Gavers, Stasegemsesteenweg, Harelbeke
Wanneer	09.00 u. - 11.00 u.
Info	geert.vanloot@scarlet.be of 0477/51 91 27

 03.11	PADDENSTOELENTOCHT VOOR KINDEREN - NPWE
Waar	Provinciaal domein Bergelen, Wevegem
Wanneer	13.30 u. - 16.00 u.
Info	nachtergaeleherman@gmail.com of 0485/02 55 03 - gids: Martien D'hondt

 03.11	PADDENSTOELEN ZOEKEN IN DE HUWYNBOSSEN - MYC
Waar	Parking aan het domein, Beverenstraat, Lichtervelde
Wanneer	13.30 u. - 16.30 u.
Info	hanssens.christine@gmail.com - gids: Jimmy Desmet

 03.11	DAGSTAPPER: VANUIT WERKEN DOOR DE BETHOOSTERSE BROEKEN NAAR KÁTHE KOLLWITZ - NPW
Waar	Parking Carrefour Sint-Eloois-Vijve, Waregem
Wanneer	09.00 u. - 17.00 u.
Info	karin.vanpoucke@telenet.be

 06.11	PADDENSTOELEN OP DE PARKBEGRAAFPLAATS WERVIK - MYC
Waar	Parking aan het domein, Hansbekestraat, Wervik
Wanneer	13.30 u. - 16.30 u.
Info	hanssens.christine@gmail.com - Gids Joseph Iserbyt

 07.11	CIRCULAIRE ECONOMIE ALS BELANGRIJK ONDERDEEL VAN EEN KLIMAATSTRATEGIE - NPGS
Waar	CC d'lefte, Deerlijk
Wanneer	19.30 u. - 22.00 u.
Info	info@fotografiepatrick.be of 0475/86 56 66

 07.11	BASISCURSUS ECOLOGISCH MOESTUINIEN, 4-DELIGE LESSENREEKS (07.11, 14.11, 18.03, 25.03) - VELTL
Waar	Avansa, Wandelweg 11 Kortrijk
Wanneer	19.30 u. - 22.00 u
Info	inschrijven via website Avansa MZW Kortrijk

 09.11	ZELF MEZENBOLLEN EN GEVULDE DENNENAPPELS MAKEN - NPZ
Waar	Groene Long, Kuurne
Wanneer	09.00 u. - 12.00 u.
Info	calis.jeffrey@gmail.com

 09.11	BEHEERWERKEN GAVERSTRAAT - NPZ
Waar	Loods Natuurpunt (Sint-Pietersbrugse) Kraaibosstraat, Zwevegem
Wanneer	08.00 u. - 12.00 u.
Info	danny.deceukelier@telenet.be of 056/75 61 39

 09.11	BEHEERWERKEN AVELGEMSE SCHEDEMEERSEN - NPA
Waar	Natuurhuisje De Ijvogel, Meersstraat 45, Avelgem
Wanneer	08.30 u. - 11.30 u.
Info	dirk.libbrecht@scarlet.be of 0495/59 07 75

November 2024

	15.11 ALGEMENE LEDENVERGADERING NATUURPUNT KORTRIJK - NPK		23.11 DAG VAN DE NATUUR - NPZ		01.12 ZONDAGMORGENWANDELING DE GAVERS - THEMA: GROEIEN BOMEN TOT IN DE HEMEL? - NPGS
Waar	Aalbekeplaats, Aalbeke (Kortrijk)	Waar	Smalspoorbrug, Kwatanestraat Zwevegem	Waar	Parking De Gavers, Stasegemsesteenweg, Harelbeke
Wanneer	19.00 u. - 23.00 u.	Wanneer	08.00 u. - 12.00 u.	Wanneer	09.00 u. - 11.00 u.
Info	heinlapauw@hotmail.com	Info	danny.deucekelier@telenet.be of 056/75 61 39	Info	geert.vanloot@scarlet.be of 0477/51 91 27
	16.11 OPEN WERKDAG - TVAE		23.11 BEHEERWERKEN IN HET OUDE LEIERESERVAAT - NPDV		01.12 WINTERWANDELING - NPW
Waar	Tuin van Adem en Eten, verlengde koffiestraat / blekerijweg, Zwevegem	Waar	Jaagpad onder de brug van de R8, Kortrijk	Waar	Provinciaal domein Bergelen, Wevegem
Wanneer	09.00 u. - 12.00 u.	Wanneer	09.00 u. - 12.00 u.	Wanneer	14.00 u. - 16.30 u.
Info	steffi.dsmt@gmail.com	Info	johanstaelens@telenet.be	Info	nachtergaeleherman@gmail.com of 0485/02 55 03 - gids Martien D'Hondt
	16.11 BEHEERVOORMIDDAG IN 'T SCHRIJVERKE MARKE - NPK		23.11 DAG VAN DE NATUUR - NPW		04.12 PADDENSTOELEN ZOEKEN IN HET KULAKDOMEIN - MYC
Waar	Natuurreservaat 't Schrijverke, Leieweg 19, Kortrijk - Marke	Waar	De Weymeersch, Zulte	Waar	Parking aan het domein, Etienne Sabbelaan, Kortrijk
Wanneer	09.00 u. - 12.00 u.	Wanneer	09.00 u. - 16.00 u.	Wanneer	13.30 u. - 16.30 u.
Info	robinbekaert@hotmail.com	Info	depodt@scarlet.be	Info	hanssens.christine@gmail.com - Gids Joseph Iserbyt
	16.11 BEHEERWERKEN IN DE GAVERS - VILLAPLASJES/HET RESERVAAT - NPGS		23.11 DAG VAN DE NATUUR - NPDB		06.12 GIDSENCAFÉ - NK
Waar	De Gavers: villaplasjes of het reservaat, Harelbeke	Waar	Mandelhoek, NEC, Waterstraat 6, Ingelmunster	Waar	Warande 9, Heule
Wanneer	09.00 u. - 12.00 u.	Wanneer	09.00 u. - 12.00 u.	Wanneer	20.00 u. - 22.00 u.
Info	bart.lemey@gmail.com of 0474/51 67 65	Info	info@debuizerd.be of 0475/36 59 55	Info	gidsenvoorgidsen@natuurkoepel.be - voor iedereen die publieksactiviteiten begeleidt bij Natuurpunt/Velt
	17.11 WORKSHOP SFEERVOLLE HERFSTFOTOGRAFIE - NFW		23.11 DAG VAN DE NATUUR WEVELGEM: BOOMPLANTACTIE KATERBOS - NPWE		07.12 HAKHOUTBEHEER OUDE SPOORWEGBERM - NPW
Waar	Gasthuisbossen Ieper	Waar	Katerbos, Artoisstraat Wevegem	Waar	Oud Wagontje Natuurpunt Waregem, Zulte
Wanneer	08.00 u. - 11.30 u.	Wanneer	14.00 u. - 17 u.	Wanneer	09.00 u. - 12.00 u.
Info	Werkgroepnatuurfotografie@natuurkoepel.be; o.l.v. Krist Hooghe	Info	nachtergaeleherman@gmail.com of 0485/02 55 03	Info	peter.depodt@gmail.com
	20.11 MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN - MYC		24.11 DAG VAN DE NATUUR - NPDB		07.12 BEHEERWERKEN IN DE GAVERS - VILLAPLASJES/HET RESERVAAT - NPGS
Waar	NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk	Waar	Mandelhoek, NEC, Waterstraat 6, Ingelmunster	Waar	De Gavers:villaplasjes of het reservaat, Harelbeke
Wanneer	13.30 u. - 16.30 u.	Wanneer	09.00 u. - 12.00 u.	Wanneer	09.00 u. - 12.00 u.
Info	hanssens.christine@gmail.com	Info	info@debuizerd.be of 0475/36 59 55	Info	bart.lemey@gmail.com of 0474/51 67 65
	20.10 FILMAVOND IN 'T GOED TER HEULE - NK		29.11 BIERDEGUSTATIE BIO-BIEREN - NPGS		07.12 BEHEERWERKEN AVELGEMSE SCHELDEMEERSEN - NPA
Waar	Dronckaertstraat 665 Lauwe	Waar	OC d'Iefte, Deerlijk	Waar	Natuurhuisje De IJsvogel, Meersstraat 45, Avelgem
Wanneer	19.30 u. - 22.00 u.	Wanneer	19.30 u. - 22.00 u.	Wanneer	08.30 u. - 11.30 u.
Info	nele@natuurkoepel.be of 0487/64 45 85	Info	info@fotografiepatrick.be of 0475/86 56 66	Info	dirk.libbrecht@scarlet.be of 0495/59 07 75

08.12 OPEN WERKDAG - TVAE**Waar** Tuin van Adem en Eten, verlengde koffiestraat / blekerijweg, Zwevegem**Wanneer** 09.00 u. - 12.00 u.**Info** steffi.dsmt@gmail.com**21.12** OPEN WERKDAG - TVAE**Waar** Tuin van Adem en Eten, verlengde koffiestraat / blekerijweg, Zwevegem**Wanneer** 09.00 u. - 12.00 u.**Info** steffi.dsmt@gmail.com**27.12** BEHEERWERKEN IN DE KLEINE GAVERS - NPGS**Waar** De kleine Gavers aan het bufferbekken, Deerlijk**Wanneer** 09.00 u. - 12.00 u.**Info** dirk.benoit@telenet.be of 0476/24 63 65**08.12** WINTERWANDELING NAAR NATUURGEBIED BOURGOYEN IN GENT - NPA**Waar** Parking Bloemenlaan Kluisbergen**Wanneer** 09.00 u. - 17.00 u.**Info** dirk.libbrecht@scarlet.be of 0495/59 07 75**21.12** PLANTDAG: AANPLANT SMALSPORBOS - NPZ**Waar** Loods Natuurpunt (Sint-Pietersbrugske) Kraaibosstraat, Zwevegem**Wanneer** 08.00 u. - 12.00 u.**Info** danny.deceukelier@telenet.be of 0468/56 85 80**08.01** PADDENSTOELEN ZOEKEN IN DE KLEIPUTTEN KORTRIJK EN NIEUWJAARSDRINK - MYC**Waar** NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk**Wanneer** 13.30 u. - 16.30 u.**Info** hanssens.christine@gmail.com**12.12** WORKSHOP CADEAUS INPAKKEN MET HERBRUIKBAAR OF NATUURLIJK MATERIAAL - VELTL**Waar** Goed ten Akker, Stedestraat 71 te Zwevegem**Wanneer** 19.30 u. - 22.00 u.**Info** nieuws.leieschelde@velt.nu**22.12** DAGUITSTAP ZEEUWS-VLAANDEREN - VVW**Waar** Vertrek Decathlon Kortrijk - Beneluxlaan 1, Kortrijk**Wanneer** 07.30 u. - 20.00 u.**Info** wintein.christoph@gmail.com of 0498/74 46 60**11.01** BEHEERACTIVITEIT "HAKHOUTBEHEER" OUDE SPOORWEGBERM - NPW**Waar** Oud Wagontje Natuurpunt Waregem, Zulte**Wanneer** 09.00 u. - 12.00 u.**Info** peter.depodt@gmail.com**13.12** QUIZ NATUUR IN HET HART - NPK**Waar** OC De Troubadour Bissegem (Kortrijk)**Wanneer** 19.00 u. - 23.59 u.**Info** kwisnpk@telenet.be of 0498/45 94 83**14.12** BEHEERWERKEN KOOIGEMBERM - NPZ**Waar** Loods Natuurpunt (Sint-Pietersbrugske) Kraaibosstraat, Zwevegem**Wanneer** 08.00 u. - 12.00 u.**Info** danny.deceukelier@telenet.be of 056/75 61 39**15.12** WINTERWANDELING DOOR HET LOZERBOS - NPW**Waar** Café De Zandvlooi parking, Kruishoutem (Kruisem)**Wanneer** 14.00 u. - 16.00 u.**Info** peter.depodt@gmail.com**18.12** MICROSCOPIE VAN PADDESTOELEN - MYC**Waar** NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk**Wanneer** 13.30 u. - 16.30 u.**Info** hanssens.christine@gmail.com

Steun onze aankoopprojecten in de regio!

Geef de vrijwilligers van Natuurpunt een duwtje in de rug door hun natuurgebied te steunen met een gift. Storten kan op het rekeningnummer **BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt vzw**, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen met **vermelding van het specifieke projectnummer hieronder**. Zo steun je een natuurgebied naar keuze. Vanaf 40 euro krijg je een fiscaal attest toegestuurd. Bedankt voor jouw steun!

Project 3515

Project 5083

Project 5205

Project 5548

Project 5601

Project 5582

Project 3510

Project 5585

Project 5590

Project 5596

Project 6128

Natuurgebieden Zwevegem

Mandelhoek in Ingelmunster

Avelgemse Scheldemeersen

Leiekant in Marke

Sterreberg Aalbeke

De Bonte Os in Deerlijk

Muyzelbroek Hulste

Leiekant Lauwe

Le Vivier in Escanaffles

Leiekant Wevelgem

De Gaverbeekse meersen in Waregem

Verkoopactie van streekeigen bomen, struiken en fruitbomen

Maak het **groener** in
Zuid-West-Vlaanderen

www.maakhetgroener.be

